

De 35932, VII, B, 9

Spillmannove povesti.

== **XI. zvezek.** ==

 Rdeča
in bela vrtnica.

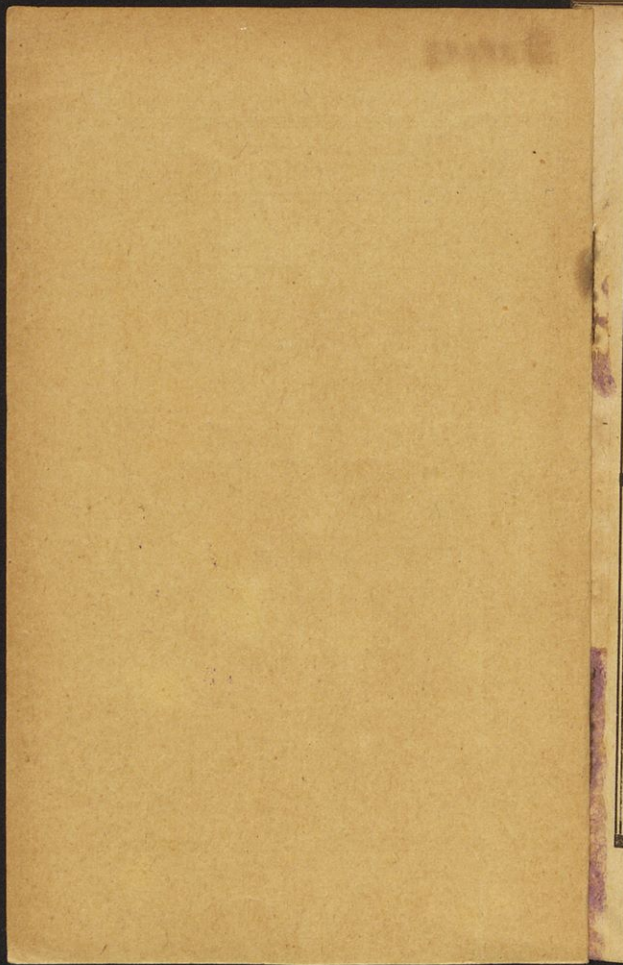

**Spisal Anton Huonder iz dr. J.
Prevel D. Z.**

Založila „Katol. Bukvarna“ v Ljubljani.

Tisk J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

1907

Spillmannove povesti.

XI. zvezek.

Rdeča in bela vrtnica.

Rdeča vrtnica
ali mladi mučenec iz Singare.

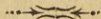
Povest iz jutrove dežele.

Bela vrtnica
ali mlada spoznovavka.

Povest iz Alžira.

Spisal Anton Huonder iz dr. J.

Prevel D. Z.

Založila „Katol. Bukvarna“ v Ljubljani.

Tisk J. Krajec nasl. v Rudolfovem. 1907.

+35932-11

a

030054803

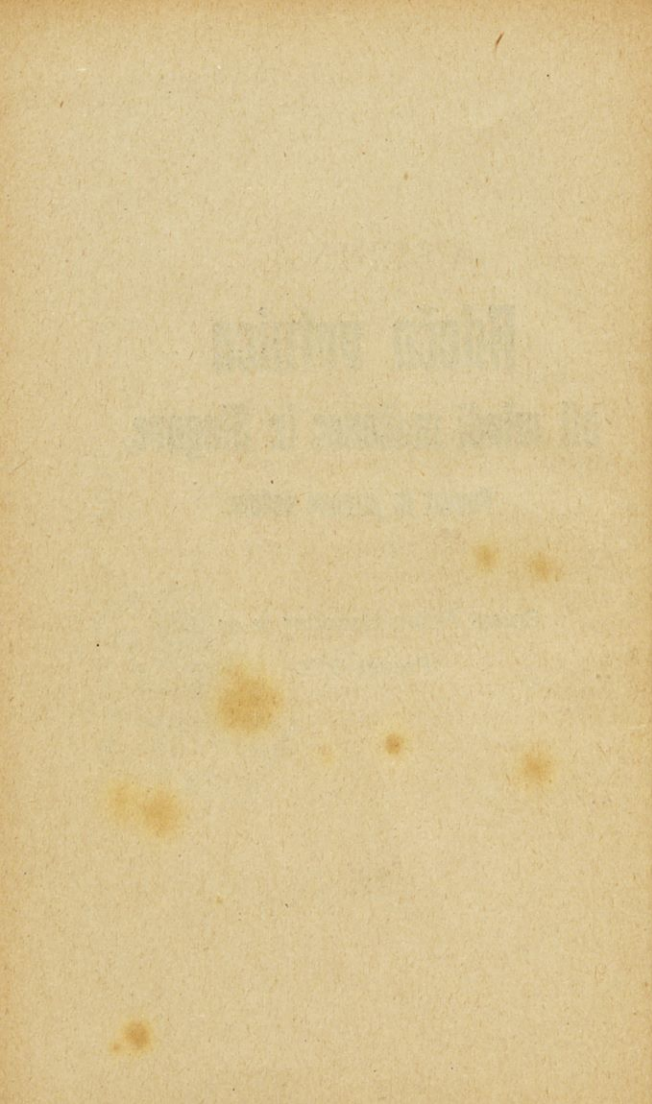
Rdeča vrtnica

ali mladi mučenec iz Singare.

Povest iz jutrove dežele.

Spisal Anton Huondër iz dr. J.

Prevel D. Z.

VSEBINA.

	Stran
Uvod	7
1. Pastir krsti Abdula Masiha	11
2. Mati skriva Abdula Masiha pred očetom; deč- kove sanje	16
3. Abdulov pogovor z materjo v noči, ko ima prikazen	21
4. Abdul sreča krščanskega škofa	24
5. Judovski praznik; skrivnost se izve in oče se razsrdi nad Abdulom	26
6. Abdulova molitev pred smrtjo	31
7. Abdul Masih umrje mučeniške smrti	34
8. Bog povelíča svojega svetnika	37
9. Možje od vzhoda povprašujejo po svetnikovem imenu; sinček Nestirja pravičnega; Levi se izpreobrne na svetnikovem grobu	42

Uvod.

Na desnem bregu Tigride se dviga na strmi pečini stara kurdska trdnjava Dijarbekir; Arabci jo zovejo Kara Amid (črni steber) radi črne barve njenega velikanskega, nad deset metrov visokega obzidja, ki je obdaja. Na vrhu zidovja zre 72 močnih stolpov, dičnih umotvorov stare stavbarske umetnosti, kljubovalno v dolino. Popotnik, ki pride iz doline, kar obstrmi pri pogledu na to veličastno trdnjavo. Kdor gre pa skozi ene temnih vrat po ozkih krivih potih v njeno notranjščino, ta se kmalu prepriča, da počiva tudi tu proklestvo turškega gospodstva kot pravi nek star rek, da, kamor stopi kopito turškega konja, tam ne zraste več trava. Pač se vidijo še tupatam ostanki očarajoče orientalske krasote, ki jo ne more zakriti maščujoča se usoda neuzdržnega propada. Sicer je pa črni Amid podoben tako kot kako drugo turško mesto sijajnemu zlatotkanemu oblačilu kalifa, katero leži umazano in raztrgano v blatu. Le 20 tisoč prebivavcev je še ostalo od nekdanj tako obljudenega mesta; ti tvorijo veliko zmes različnih plemenov, jezikov in ver. Arabci in Turki kličejo Alaha, Šemziji molijo solnce, divji Kurdi se vlačijo po ulicah in različne krščanske sekte kot kaldejci in jakobiti, armenci in grki s svojimi škofi in patrijarhi, duhovni in menihi prebivajo v mestu. Še celo peščica judov stanuje v najbolj zakotni in umazani ulici.

Poleg tega si je pa tudi katoliška cerkev priborila trden prostorček, od koder si skuša na tihem pridobiti nazaj svojo nekdanjo last. Vrli očetje kapucini so srčno razobesili poleg polumesca svojo zastavo s križem. Brez sijaja stoji ponižen njihov samostanček in gleda mirno na hrupno turško mesto.

Tusem naj mi slede moji mladi bravci. V malem samostanskem vrtičku sedi v senci stoletne dolgovejne

platane častitljiv starček v rujavi kapucinski halji, prava postava kekega patrijarha. Dolga siva brada se mu usipa na prsi in se blišči v solčnih žarkih, ki se tupatam prikradejo skozi nalahno se zibajoče veje; nekaj belih las se vidi izpod orijentalke čepice, ki mu pokriva glavo, in dvoje mirnih, jasnih oči mu zre v vrt. S sklenjenimi rokami, zaprto knjigo poleg sebe na kameniti klopi, sedi tu in gleda na mesto, ki leži pred njim. Tiho mu šepečejo ustnice v molitvi. Gotovo moli za ubogo zaslepljeno turško ljudstvo, ki se peha tu po ulicah za vsakdanjim kruhom. Nato seže po knjigi, ki leži poleg njega; poslal mu jo je njegov prijatelj, kanonik v lepi, vroči Italiji in mu hkrati pisal, da bo v njej zvedel mnogo zanimivega o Mezopotamiji, kjer je sedaj na misijonu. Čudne oglate in zavite črke so notri z raznimi malimi krožci in pičicami.

„Sirsko,“ mrmra o. Batista povšečno in bere na pol glasno naslov: Zgodovina mučeniške smrti Mar Abdul Masiha iz Singare v Mezopotamiji, po starem sirskega rokopisu. „Ah, to je lepo!“ reče o. Batista, položi knjigo na svoja kolena in se kmalu uglobi v njeno vsebino. In čim dalje bere, tem paznejši in živahnjejši mu postaja obraz. „Citto, Padre! citto, Padre, fi, fi, fi!“ („Hitro, oče! hitro, oče, fi, fi, fi!“) mu kliče Belo, rumenkasto zelena papiga in fofota v svoji kletki, ki visi na verandi. Toda njen stari prijatelj, ki se drugače vedno rad poigra ž njo, je sedaj ne sliši. Tudi večkratni „Eviva Guardiano!“ („Živijo gvardijan!“) je brez uspeha in tič začne hrustati koruzo ter pokaže tupatam svojo nevoljo s hripavim „Fi, fi, Guardiano!“ V sirske knjige mora biti pač lepa ginljiva povest; kajti oči dobrega gvardijana postanejo polagoma vse mokre in solze mu začnô teči na sivo brado, kjer se leskečejo kot jutranja rosa v pomladanskem solncu.

Pravkar je na zadnji strani. S svojo staro roko si obriše oči, privzdigne knjigo in jo poljubi tako častitljivo, kot bi bila relikvija svetega mučenca.

V tem trenutku nastane hrup v mirnem samostančku. Veseli glasovi se oglase in takoj nato pri-

skače truma veselih dečkov izpod verande na vrt. To so učenci male deške samostanske šole. Oblečeni so priprosto, pa čedno in prikupljivo. Na odkritih svetlobarvnih jopičih se blišči dvojna vrsta kovinskih gumbov, noge pokrivajo široke gubave hlače, ki so na kolenih s trakovi trdno privezane, na stopalih usnjate sandale¹⁾ in na glavi rdeče čepice.

„O. Batista, o. Batista, salem alejkum! (Mir z vami!)“ kličejo vsi veselo in hite k ljubljenu predstojniku. Nekaj jih sede poleg njega na kamenito klop, drugi se naslone na mogočno deblo velike platane, manjši pa posedejo z izpodnešenimi nogami, kot sedé navadno Turki, v travo in zrejo s svojimi črnimi lepimi očmi zaupljivo v duhovnika. Ta pa gleda z očetovskim dopadajenjem na svoje varovance.

„Melek,“ vpraša enega najmanjših, ki je najbližji njega in se igra ž njegovo belo vrvico, „kaj si se pa danes lepega naučil?“

„O, mnogo lepega,“ odvrne malček živahno, „o. Everardo nam je danes povedal zgodbo o malem mučencu Tar ... Tar ...“

„Tarziciju,“ mu pomagajo drugi.

„O, jaz bi tudi rad postal mučenec!“

„Tako, tako meniš ti?“ reče gvardijan in poboža malčka po bledem licu.

„Melek,“ nadaljuje gvardijan, „jaz sem mislil danes zjutraj mnogo nate, ko sem bral tu v knjigi.“

„Oče,“ vpraša malček, „ali je kaj o Meleku zapisanega notri?“ in stegne svojo ročico po lepo vezani knjigi.

„Nič o Meleku,“ odvrne o. Batista smeje, „pač pa o nekem drugem malem dečku iz Singare, tvoje domovine, ki je za Kristusa mnogo, mnogo pretrpel in svojo nedolžno kri prelil ter je sedaj v nebesih.“

„Oče, ah oče, povejte jo nam!“ zakličejo vsi hkrati. Nihče ne zna tako lepo pripovedovati kot o. Batista, in dečki se še bolj približajo častitljivemu starčku in željno zrejo nanj, kdaj bo začel.

¹⁾ Črevlji, kakoršne nosijo frančiškani in drugi redovniki.

O. gvardijan pa odpre počasi svojo veliko, ru-
javo tobačnico, vzame iz nje varno nekaj tobaka, ga
nese v nos in vtakne tobačnico in velik moder robec
nazaj za širok rokav svoje halje, položi knjigo predse
in začne praviti sledečo povest.¹⁾

¹⁾ Bistveno je vzeta ta povest iz starih sirskih spisov, ki so
priobčeni v *Analecta Bollandiana* V. (1886), 5—52. Tudi
slavni Assemani omenja kratko smrt tega tako mladega mučenca
v *Bibl. Orient.* t. III, P. I, p. 285.

1. Pastir krsti Abdula Masiha.

Bilo je l. 390 po rojstvu našega Gospoda in Izveličarja, ko je vladal v Perziji mogočen rod zvezdoslovcev magov in je bilo judovsko ljudstvo še mnogoštevilno in čislano v Mezopotamiji in v gorski pokrajini Singari. Tisti čas je živel jud, ki je bil rojen v mestu Singari, ime mu je bilo Levi in je imel veliko živine, veliko hlapcev in dekel in vse polno posestev in zakladov. V deželi je pa bil poglavar judov in je imel veliko sinov. Ti so pasli kot pastirji črede svojega očeta po širokih pašnikih v dolinah in po strminah. Najmlajši izmed njih je bil še deček; enajst poletij je šele videl in nič več, in ime mu je bilo Ašer, to je „Blagoslovljeni“. Tudi on je bil pastir kot njegovi bratje in je pasel črede svojega očeta. V bližini pašnikov je bil studenec pod neko skalo v senci cipres. Sem so gonili pastirji svoje črede napajat in tudi Ašer, Levijev sin, je

zahajal semkaj. Pastirji, ki so se tu shajali, so bili ali sinovi kristjanov, ali sinovi magov. In ko so pile črede vodo iz studenca, so se družili sinovi kristjanov s sinovi kristjanov in sinovi magov s sinovi magov in so skupaj jedli svoj kruh. Ašer, judovski sin, je pa sedel ločen od njih, ker ni našel druga iz judovskega rodu, ki bi ž njim jedel. Zelo je pa želel jesti s sinovi kristjanov; toda ti so ga odpodili od sebe in mu niso dovolili, da bi ž njimi jedel; hoteli so, da naj postane prej kristjan kot so oni.

In ko so krščanski mladeniči sedeli v prijaznem pogovoru, so si pravili drug drugemu o čudežnem delovanju Jezusa Kristusa, Božjega Sina in ljubeznipolnega Odrešenika, in o slavnih bojih in zmagah svetih mučenikov, kakor so slišali iz ust svojih očetov. Ašer je pa sedel na strani žalosten in potrtn, in prisluškoval otožno njihovim govoricam.

Nekega dne so se mladeniči zopet zbrali ob robu studenčka in začeli južinati. Tedaj pristopi k njimi Ašer in jih začne prav milo prositi: „Bratje, prosim vas, dovolite mi, da jem z vami svoj kruh in ne ločite me tako od sebe!“ Oni mu pa odvrnejo: „Ko boš očiščen v vodi sv. krsta in postaneš kristjan kot smo mi, tedaj boš smel jesti z nami; ni dobro, če je kristjan svoj kruh z judom.“ In Ašer reče: „Prav, moji bratje, tu je voda, kaj vas še ovira, da me ne krstite?“ Mladeniči mu

pa odgovore in rečejo: „Ne spodobi se tu na tem kraju; v cerkvi, po mašniku moraš biti krščen.“ In zopet prosi Ašer in reče: „Cerkev je daleč od tu in nobenega mašnika ni v bližini in jaz se bojim, da ne bi bila jezna moj oče in moja mati in moji bratje. Tu je pripraven prostor in ugoden čas. Ni prav, da ostanem ločen od vas in izhlapi hrepenenje mojega srca kot studenec v puščavi. Če je vaš Kristus v resnici Bog in je temu Bogu ponižno srce ljubše od žgavnih daritev, kakor ste me učili in kakor jaz trdno verujem, se li ne bo oziral na moje radovoljno srce in bo prezrl to, kar primanjkuje še moji pripravi, ter sam dopolnil, če se dam od vas krstiti v tem svojem težavnem položaju, ko so potrebne stvari tako oddaljene? Vstanite torej, moji bratje, v moči in nadi in me krstite v Kristusovem imenu; on sam bo dovršil delo vaših rok in moje posvetitve.“

Ker so mladeniči spoznali dečkovo velikodušnost in odločnost njegovo, vstanejo, mu slečejo zgornje oblačilo, ga potope v studenec ter izgovarjajo s povzdignjenim glasom:

„Krščen bodi služabnik Kristusov v imenu Očeta in Sina in sv. Duha in vse besede, ki jih izgovarjajo duhovniki pri sv. krstu, nadomesti ti, o Kristus, naš Bog in Bog naših duhovnikov in izlij svoj blagoslov nad to vodo, da bo krščen tvoj služabnik, kot je prav!“ In ko ga trikrat potope

v žuboreči studenček, kakor so se naučili in kakor so videli v cerkvi, stopi deček na suho in vsi se mu približajo drug za drugim ter ga poljubljajo na čelo in objemajo kakor novorojenčka. Na to vzamejo svoje plašče, ki so bili še čisti in lepi, in ga praznično oblečejo. Potem se vsedejo polni notranjega veselja k skupni južini, Ašerja pa časte kot se časti ženin na dan svoje poroke.

Zgodilo se je pa, da se je svetilo dečkovo obličje, ko je stopil iz vode, in njegove oči so žarele v neki čudni svetlobi, ki se je zrcalila v njemu kot se zrcali žarek jutranjega solnca v kristalnočistem studenčku. To je bila moč Najvišjega, ki jo je prejel po priprostih besedah dečkov in ki ga je prešinjala kot prežarja ogenj železo. Dali so mu tudi ime ‚Abdul Masih‘, t. j. ‚služabnik maziljenca‘.

V bližini so pa stali sinovi magov, cela četa pastirjev. In gledali so proti studentu in se čudili, kaj se godi tam po rokah krščanskih sinov.

In ko so gledali tja, pride do njih na enkrat nek sladak vonj, ki se razširja po zraku od kraja one čiste svete družbe. In svet strah se poloti vseh in drug drugemu rečejo: „Resnično, velika in čudna je skrivnost krisjanov.“

Krščanski sinovi pa še dolgo sede skupaj v velikem veselju in iskreni ljubezni in poučujejo Abdula Masiha in ga opominjajo,

naj zvesto in ne nekako malomarno hrani zaklad, ki ga je pravkar dobil, in milost, ki jo je prejel ta dan, naj ne smatra za navaden dar in naj se ne ravna več po judovskih pravilih in šegah. Abdul Masih jim pa še več obljubi kot vse to, ker kar gori svetega navdušenja in se veseli v slavi Kristusovega imena.

Eden od mladeničev ima dva zlata uhana v svojih ušesih, in ta se obrne k svojim tovarišem in reče:

„Vi veste, bratje moji, da je judom gnjus prebosti ušesa dečka ali moža. Ako vam je po volji, prebodimo ušesa našega brata Abdula Masiha, da vstraja kot kristjan v svoji veri in se popolnoma odtrga od judovskega zakona. Prebodimo torej eno njegovih ušes in mu vtaknimo noter eden mojih zlatih uhanov, ki ju imam v ušesih. To naj bo naše slavnostno darilo in zastava, da mu je dal Bog moči, ter znamenje, na katerem spoznamo in upamo, da je in ostane služabnik Kristusov.“

Tovariši in žnjimi Ašer, novokrščenec, mu pa odvrnejo:

„Dobro si govoril in te besede so ti bile dane od vzgoraj.“ In pastirji prebodejo dečkovo desno uho in mu vtaknejo v prebodeno luknjo eden zlatih uhanov. Nato vstanejo in pohite veselega srca k svojim čredam toda ne brez bojazni, da bi storili judovski sinovi kaj žalega otroku.

2. Mati skriva Abdula Masiha pred očetom; dečkove sanje.

Ker se je storila noč in je vladala že popolna tema v Singarski dolini, prižene Abdul Masih svojo čredo domov in stopi natihoma pred materino obličje. Ko ga ta zagleda, zakriči prestrašena in reče: „Ašer, dete moje, kaj se ti je pa pripetilo in kaj pomeni zlati uhan v tvojih ušesih? Kdo te je zapeljal, da prinašaš tako žalost svoji materi domov? Ali nisi bral v postavi, ki jo je dal Mojzes Izraelovim sinovom: ‚Moškemu izvoljenega ljudstva se ne sme prebosti uho, prebode naj se le uho sužnja, kateri hoče ostati vedno v hiši svojega gospoda.‘ Če te zapazi tvoj oče, kako naj te zavarujem pred njim, moje dete, ker je tako strog izpolnjevalec zakona? Jaz ti ne vem pomagati; človeško uho ni skrito, ampak je lahko vsakdo vidi.“

Svetnik pa odvrne in reče svoji materi: „Mati, bodite mirni in ne vzbujajte se preveč! Glejte, vse vam povem, kar se mi je pripetilo. Jaz sem postal kristjan ta blagoslovljeni dan, da bom služil zanaprej Kristusu vse čase. Njegov nevoljnik sem postal, ker ga ljubim in je on moj Gospod in moj Bog. Mojzesova postava pa nikdar ne graja hlapca, ki ljubi svojega gospoda in mu je vdan. Kar pa vелеva, da naj se prebode

sužnjevo uho pri vratih hiše gospodove v znamenje, da je njegova last za vse čase, glejte, to se je dopolnilo danes na meni, ko so mi prebodli uho na pragu pri vhodu k mojemu Gospodu, pri krstu, in sem sklenil zavezo in pogodbo s Kristusom za večno.“

In njegova mati mu odgovori ter reče: „Ašer, moje zlato dete, kako je vendar prišlo do tega, da si postal tako hitro kristjan? Kdo je oni, ki te je storil služabnika Kristusovega in ti položil na jezik besede, ki jih tu govoriš?“

Deček odvrne rekoč: „To je tisti, ki je rekel svojim učencem: ‚Kdor veruje v mene, se me ne bo sramoval!‘ in zopet: ‚Ne bodite v skrbi, kako naj govorite pred obličjem svojih nasprotnikov.‘ On sam mi je vdahnil te besede in mi obljubil, da bo moj učenik in gospod.“ Nato pove svoji materi vse, kar je čul od svojih tovarišev, kako so ga krstili pri studenčku in kako mu je odvzel Kristus v vodi vse madeže in ga obdal s sladkim vonjem. Mati pa posluša verno svojega sinčka in se čudi ljubki njegovi besedi, ki mu teče iz ust kot vrelec bistrega studenčka izpod skale. Z velikim začudenjem opazi tudi svit, ki obdaja skrivnostno obličje svetnikovo, in sladak vonj, ki prihaja od njegovega čistega telesa.

Cel mesec skriva mati ljubljenega dečka pred očetovim obličjem, ker je v vednem strahu, da bi oče opazil dečka, se razjezil

nad njim in ga usmrtil; judom se namreč zdi neznosna sramota, ako se kdo od njih pokristjani.

Svetnik je pa vstajal vsako jutro na vse zgodaj, pohitel s svojo čredo na pašo in se zabaval ves dan s krščanskimi sinovi. Od mraka do jutranje zarje se je pa skrival po sobah svoje matere. Oče njegov je medtem bil ves v svetnih skrbah in je popolnoma pozabil Ašerja ter se mu nikoli ni zahotelo, da bi ga pozval k sebi.

Zgodilo se je pa, da so šli nekateri starši onih krščanskih mladeničev na božjo pot k samostanu v gorah, kjer so služili Bogu pobožni menihi z molitvijo in petjem. Bilo je to oni dan, ko se obhaja spomin svetega mučenca Babile in treh dečkov, ki so bili hkrati ž njim mučeni. Babila, antijohijski škof, je krstil te tri dečke, ki so bili iz imenitnejše rodovine. Prišel je pa hudobni rimski cesar Decij v Antijohijo in je hotel iti v cerkev deloma iz radovednosti, deloma raditega, da bi s tem pokazal svoje zaničevanje do kristjanov. Toda sv. škof mu zastavi srčno pot in ga ne pusti v cerkev. Cesar se pa ujezi in ukaže Babilo in vse one tri dečke, ki so bili poleg Babile, umoriti.

To povest so čuli starši v samostanu in ko so se vrnil, so jo povedali v izpodbudo svojim otrokom. Ko so se pa dečki zopet zbrali pri studenčku, so si pravili, kar so zvedeli od svojih staršev, in Abdul Masih

jih zvesto poslušā in pri njihovih besedah začuti, kako mu raste vera in kako se mu neti mogočen ogenj v srcu, ogenj ljubezni do Jezusa Kristusa. Poloti se ga močno hrepenenje, da bi se tudi on tako bojeval in da bi tudi on tako zmagoval kot slavni spoznavavci in tiho začne prositi Boga, da bi tudi njega spoznal vrednega krone mučeništva. In v noči, ko spi v hiši svoje matere, ima čudne sanje.

Sanja se mu, da leži globoko pod zemljo zaprt na nekem temnem kraju in trpi grozne muke s še drugimi sinovi svojega naroda, iz rodu Datanovega in Abironovega. In glasno zaječi iz grozne globočine. Toda glas se izgubi in ni ga, ki bi mu odgovoril. Tu se spomni v svoji stiski krščanskih sinov, svojih tovarišev, in pristrčnih besedi, ki so mu jih govorili o Kristusu, ljubeznipolnem Sinu Božjem, ter zaupanja, ki so ga stavili nanj, in proseče zakliče: „Kristus, sin Davidov, usmili se me!“

In glej! prikaže se mu mladenič v sijajni obleki, mil in ljubeznjiv, in reče: „Mir bodi s teboj!“ Nato vdari prikazen s peto na obok globoke ječe in ta se odpre. Potem poda mladenič Abdulu Masihu svojo desnico in ga vede iz ječe med pastirje, njegove tovariše. Ti ga pa obstopijo veseli in začnô peti skupno hvalno pesem. Raditega začuti sladko tolažilno v svojem srcu in z začudenjem se obrne k lepemu mladeniču, kateri ga je

rešil iz ječe, in mu reče: „Kdo si, moj gospod in zapovednik, da si se me spomnil in me rešil iz globočine?“

Oni mu pa odvrne in reče: „Jaz sem Kristus, v katerega si upal in h kateremu si molil. In sedaj bodi srčan in ne boj se! Glej, izbral sem ti prostor v hiši sv. spoznavavcev in krona ti je že pripravljena; še malo časa, in pokličem te k sebi. Od dne, ko si postal moj nevoljnik, od trenutka, ko si stopil očiščen iz krstne vode, te varuje moje oko in jaz sem s teboj in v tebi, da ostaneš moj sveti dedič.“

Ko začuje svetnik te besede, ga obide neka čudna groza in on pade pred mladeničem na kolena in ga moli rekoč: „Moj Gospod in moj Bog, spoznavam Te in hvalim Tvoje ime, ker si me rešil iz te temne ječe. In sedaj, Gospod, razodeni še svojemu hlapcu, kdo so oni, ki so bili z menoj mučeni in nad katerimi ima brezno še zaprto svoje žrelo?“

In Kristus mu odgovori ter reče: „To so sinovi tvojega naroda in otroci hiše tvojega očeta; ti so se odvrnili od mene in me preganjajo.“

Svetnik pa zopet odvrne in prosi: „Gospod, Tvoja skrb naj se ne oddalji od mene in daj mi moč, da izpolnim Tvojo voljo in postanem svedok in spoznavavec Tvoje resnice; stori vrednega svojega otroka, da se bo enkrat veselil v Tvoji slavi vse večne čase!“

3. Abdulov pogovor z materjo v noči, ko ima prikazen.

Ker je svetnik v spanju govoril in glasno zakričal, se zbudi njegova mati in gre tja, kjer leži deček, ga pokliče iz spanja in reče: „Kaj ti je, moje dete, in kaj pomenijo besede, ki si jih govoril v sanjah, kakor bi se pogovarjal s kakim svojim prijateljem?“

Dečkovu obličje se pa sveti in še nekoliko prestrašen vsled čudne prikazni odvrne: „Kristusa sem videl, v katerega verujem in v katerem sem bil krščen, in on je govoril z menoj in jaz sem govoril ž Njim. Rešil me je iz stiske in me odvedel iz peklenške globočine.“

Mati ga pa vpraša začudena: „Kakšen je pa, moje dete, in v kakšni obliki se ti je prikazal?“

In svetnik odgovori rekoč: „Kot mladenič se mi je prikazal, mil in ljubeznjiv, in obličje se mu je svetilo kakor nebeško solnce. Njegovo oblačilo je bilo belo kakor sneg in je imelo odprtino na strani, in tu se je videla globoka rana, rdeča kot škrlat. Roke in noge so bile prebodene skozinsko, spredaj na prsih je bilo pa napisano z velimi črkami: „To je Oni, ki so ga križali judje v Jeruzalemu in ki je vzel nase grehe hiše Adamove; to je Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta; to je moč mučencem in krona junakom.“

Videl sem tudi tropo dečkov moje starosti, ki so bili okolu njega in klicali: „Kriste, usmili se nas, Gospod usmili se nas! Blagoslovljen bodi, ki pride v imenu Gospodovem! Hosana v višavi! Hosana Sinu Davidovemu!“ In eni so imeli ljubke venčke v svojih laseh in palmove vejice v svojih rokah; drugi so imeli zlate čašice napolnjene do roba s svojo krvjo, ki je pritekla iz široke rane na vratu in so mu jih prinašali v dar. Vsi so pa peli slavo svojemu Bogu in so klicali: „Ta je naš Bog, v katerega smo upali; veselili se bomo v Njegovi slavi in ga častili vekomaj!“ Mati, tu se me loti vroče hrepenenje, da bi bil pri tej tropi, se uvrstil v njih izprevod in z njimi pel slavo Bogu. Toda niso me še pustili k sebi. Zato hrepenim tako silno za temi. Ah, da bi me ne motili v teh lepih sanjah, ki so me povzdignile v to pristrčno družbo! Koliko prijetnejše so take sanje kot žalostno bdenje, in če je bilo že eno samo uro tako prijetno pogovarjati se s Kristusom, koliko prijetnejše mora biti tak pogovor brez konca! Še se mudi moja duša pri tej razkošni slavnosti in noče se vrniti; boljša bi bila smrt v rokah onih tovarišev kot najdaljše življenje v občevanju z otroki tega sveta!“

Ko čuje mati te besede, obide tudi njo neka čudna groza in začudenje. Premišlja jih in jih hrani vse v svoje srce. V vedni skrbi je pa, da bi zvedel njegov oče ali njegovi bratje o tem, ker ljubi dečka nad

vse. Zato odvrne: „Otrok moj, naj ne bo v zmoti tvoja duša in naj ne bo zbegano tvoje srce. Glej, zelo varljive so mnoge sanje in mora jih kdo razložiti, ki to sme, kakor je storil egiptovski Jožef Faraonu ali prerok Danijel babilonskemu kralju.“

Deček pa reče nato: „To so bile sanje, ki so jih morali razložiti; moja prikazen je pa bila razodenje in njen pomen je jasen kot beli dan; tu je oni, ki je sanjal, hkrati tudi najboljši razlagavec. Zato, mati, zapomnite si moje besede: Verujte v Onega, v katerega tudi jaz verujem in za katerega resnico grem v smrt!“

Ko začne deček govoriti o smrti, se ustraši njegova mati in solze ji pritečejo iz oči in tiho in bridko se razjoče. Toda svetnik jo potolaži rekoč: „Mati, ne jokajte in ne bodi žalostno vaše ljubeznjivo srce. Če tudi umrje Abdulovo telo, njegova duša bo živela večno v Bogu. Glejte, ko so Jožefovi telesni ostanki že vsi strohnili v egiptovski deželi, so bili sinovom izvoljenega ljudstva še vedno v obrambo, ko so šli skozi puščavo. In nadalje, ako bi Abraham, Izak in Jakob ne živeli po svojem odhodu, kako bi zamogel Bog govoriti Mojzesu: Jaz sem Bog vaših očetov? Gotovo je torej, da žive v Bogu vsi tisti, ki so umrli v zaupanju na njegove obljube. Da pa zadostim svoji otroški dolžnosti, ki me dela vašega dolžnika, o moja mati, vam svetujem in vas zaklinjam, verujte

v Kristusa, mojega Gospoda in dajte se krstiti v njegovem imenu, da bote rešeni nesreče onih, ki ga zatajujejo. Jaz se bom veselil z vami in vi se boste veselili z menoj tisti dan, ki ne pozna nobene bridkosti in smrti več. Ne pozabite mati na razodenje, ki sem je vam razodel, in naj ne izginejo izpred vaših oči stvari, katere sem vam pokazal.“

Mati pa odvrne in reče s solzami v očeh: „Vse hočem storiti, moje dete, in verovati, kakor želiš, in kakor hitro pride pravi čas, se bom spomnila na to in ne bom tega pozabila. Zdaj pa, moje sladko dete, moramo skriti svoje misli pred tvojim očetom in pred tvojimi brati, da naju ne umore, ako jih zvedô!“

Nato vzame svetnik svojo pastirsko torbo in svojo pastirsko palico in reče materi v slovo: „Ostanite v miru, moja ljuba mamica; izročam vas Kristusu, mojemu Odrešeniku. Glejte, jaz grem tja k mladeničem, svojim tovarišem. Vi pa, mamica, ne odlašajte dolgo in mi sledite, ko se približa določena ura.“ S temi besedami namigne svetnik na svojo smrt in na bodoče izpreobrnjenje svoje matere.

4. Abdul sreča krščanskega škofa.

In Abdul gre s svojo čredo na vse zgodaj na pašo; nebeška rosa se sveti na travnih bilkah, vzhajajoče solnce je poslalo svoje prve

žarke čez gore in čaplja leta z razprostrtimi peruti čez travnike. Deček vzdigne svojo glavo in se ozre po samoti. Tedaj zagleda v daljavi ob vznožju gore moža z belim plaščem. Bil je Perigrin, krščanski škof, ki je hodil po deželi od kraja do kraja in iskal ovčice svoje črede ter jih poučeval v krščanski veri. V duhu spozna deček, kdo je ta mož, pospeši svoje korake in dohiti popotnika. Pred njim pade na tla, poljubi njegove noge in reče: „Gospod, moj zapovednik, pastir kristjanov, ozri se na svojega hlapca in ga blagoslovi, ker je najmlajša ovčica tvoje črede; položi svojo roko na glavo svojega dečka in mu vtisni pečat zveličavnega znamenja ter izpopolni moj krst.“

Starček z belim plaščem pa odvrne in reče: „Odkod me poznaš otrok moj, in kdo ti je razodel mene? Glej, jaz hodim po deželi kot navaden človek in skrito je moje dostojanstvo pred očmi kakega zalezovavca.“

Svetnik mu pa odgovori: „Čuj, moj oče, besede svojega sina. Isti, ki ti je v duhu opominjal in te poslal k Ašerju, Levijevemu sinu v mestu Singari, da ga poiščeš, isti mi je dal spoznati tebe že iz daljave. Slavljen bodi Gospod, ki je vodil tvoje korake in mene pripeljal pred obličje svojega očeta. Glej, jaz ljubim Kristusa, in le Njega samega in sem pripravljen zanj umreti.“

In škof se začudi dečkovim besedam ni reče: „Resnično, prav tako je, kakor praviš.

Gospod mi je razodel in mi velel, naj sledim ovčici, ki kliče po dobrem pastirju v puščavi, da te blagoslovim pred tvojim venčanjem.“

In Perigrin položi svojo desnico na dečkovo glavo in ga blagoslovi s krizmo¹⁾ sv. Duha in reče: „Pojdi v moči sv. Duha in Gospod naj bo poveličan v tebi in na tebi naj počiva Njegovo dopadajenje; in sedaj, moj sin, pripravi se, da slediš Kristusu v trpljenju. Oni mladeniči, ki so te krstili, so pa poklicani k večjimi dostojanstvi in Gospod jih bo blagoslovil.“ In ko to izpregovori, se poslovi od dečka in gre svojo pot.

Ko pride svetnik do studenčka k svojim tovarišem, jim veselo pove, kar se mu je prigodilo, kar se mu je ponoči skrivnostnega prikazalo in da se je sešel s krščanskim škofom. Pastirje pa spoznajo, kako je bil potrjen njihov krst in izpopolnjen po svetnikovi prikazni in po krizmi sv. Duha, ki jo je prejel Abdul.

5. Judovski praznik; skrivnost se izve in oče se razsrdi nad Abdulom.

Tisti dan, ko je krščanski škof Abdula mazilil s sv. krizmo, je bil petek, predvečer sobote; in s tem predvečerom se je pričel velik judovski praznik. Levi, Abdulov oče,

¹⁾ Sv. olje, s katerim mazilijo škof birmanca pri sv. birmi.

je pripravil raditega veliko pojedino in povabil po svoji navadi mnogo prijateljev in znancev k slovesnosti. In ko stopijo ti v njegovo dvorano, jim pokaže svoje zaklade, ki si jih je pridobil od kupcev vzhodnih deželâ: lepoticja iz biserov in dragocenih kamenov, bodala in meče okinčane z brilanti in mnogih drugih dragocenosti. In prijatelji in znanci ga blagrujejo, da ga je Bog tako blagoslovil in mu pomnožil bogastvo v njegovih rokah. Proti večeru pošlje Levi svoje služabnike še po svoje sinove, da se vrnejo ti s paše, predno se prične sobota.

Ker je moral iti tudi svetnik iz paše, hoče zaviti po stezi v stanovanje svoje matere, ko pride v bližino doma. Na vratih pa stoje služabniki njegovega očeta in ko ga zagledajo, mu hite nasproti in ga odvedejo naravnost v krasno dvorano. Pri mizi sede Levi, njegov oče, in vsi povabljeni judje. Ti se ozrejo po dvorani, da vidijo dečka, ki prihaja skozi vrata. Ko pa zapazijo zlati uhan, ki se sveti v njegovem ušesu, se močno razsrdê. In jezno mu zakliče oče: „Ašer, kaj je to? Kdo te je zapeljal in ti storil to sramoto? Ali ne veš, da se pri nas prebode uho le onemu sužnju, ki hoče ostati vedno v hiši svojega gospoda?“

Svetnik pa jasno in brez bojazni odgovori: „Ne srdite se oče; dobro vem, kaj pravite. Toda vem pa tudi, da sem se zapisal Kristusu in da sem njegov suženj in

nevoljnik vse čase, in da sem postal kristjan in ostanem kristjan za vedno.“

Ko začuje oče te besede, vstane ves razjarjen od mize, skoči k dečku, ga udari s pestjo v obraz, ga vrže na tla pred noge povablencem in hodi po njim kot po črvu na poti. Toda gostje skočijo k njemu, mu iztrgajo dečka izpod nog in rečejo: „Stoj in ne umori ga! Deček je še mlad in njegov duh mu je otemnel. Ne jezi se danes, da ne motiš veselja pri pojedini; danes je praznik in ne spodobi se srditi se.“

Nato postane zopet tiho v dvorani; vsi se vsedejo k bogato obloženi mizi in povabijo dečka priliznjeno, naj sede k njim in jê ž njimi. Ašer pa odvrne rekoč: „Ne zabite tega, kar sem vam rekel. Jaz sem kristjan in ne spodobi se Kristusovemu učencu, da bi jedel z judi pri isti mizi.“ Oče se zopet razjezi. Kot razjarjen lev skoči od svojega sedeža in se hoče vreči na dečka; toda gostje mu to zabranijo in še enkrat se obrnejo k dečku rekoč: „Pojdi sem, naš ljubljeneec, in jej z nami, da se pomiri očetova jeza in da bo zopet vse dobro. Glej, mi bomo molčali in se ne bomo srdili, ker si tako zaničeval postavo; mlad si še in neizkušen in danes je tako velik praznik. Ašer, dobro dete, pojdi sem in jej z nami!“

Svetnik pa vstraja pri svoji izpovedi in reče: „Če bi vedeli, kaj se je zgodilo, in če bi zvedeli, kaj je storil Gospod svojemu

hlapcu, gotovo me ne bi nikdar silili, naj jem z vami.“

Ko zbrani to slišijo, se vsi začudijo tej skrivnostni govorici in tem zaupljivim besedam. In drug drugemu šepetajo in pravijo: „Ali je imel mogoče kako prikazen in ali se mu je Gospod razodel? To niso besede kakega obsedenca. Tudi je kaj takega mogoče pri Bogu naših pradedov. Mnogo čudnega se je prigodilo prerokom, ko so bili še mladi, kakor Mojzesu, našemu zakonodajavcu, Jozvetu in Gedeonu, Samuelu in Davidu, preroku Jeremiji in tudi Danijelu in Ananiji in drugim dečkom, njihovim tovarišem. Nič nečuvenga bi torej ne bilo, da bi se še v današnjih dneh zgodilo kaj takega. Resnično, naš rod ni zaničevan v Izraelskem ljudstvu in neskaljeni zakon je še vedno naša dika.“

Ko govore gostje to medseboj, molči Ašerjev oče in gleda jezno v tla. Nato se obrnejo vsi k svetniku, ki stoji mirno in ljubeznjivo pred njimi v svoji mladeniški lepoti in ljubkosti, in ga vprašajo: „Povej nam tedaj, najpristrčnejši med brati, česa ne vemo mi? Oznani nam, da to zvemo, daj nam pojasnila, in mi te bomo slušali!“

Svetnik jim pa odgovori in reče: „Njega, ki so ga umorili vaši očetje v Jeruzalemu, mestu miru, Njega samega sem videl, Jagnje Božje, ki je je oznanjeval Janez ob obrežju Jordana. V Njegovem imenu sem bil krščen; za resnico Njegovega nauka sem pripravljen

umreti. Vam pa pravim, da to veste: ako se ne očistite v Njegovem krstu, bo prišla čez vas krivda vaših očetov, kri Nedolžnega, ki je bila prelita v odrešenje onih, kateri verujejo Vanj in v prokletstvo in pogubljenje onih, kateri so Ga križali. Glejte, jaz sem vam prorokoval. Predrite temo, ki obdaja vaša srca, dajte se krstiti in bodete čisti!“

Pri teh besedah postanejo vsi blede od jeze in se ljuto razjarijo. Levi, njegov oče, pa zagrabi velik nož, ki leži na mizi, ga začne brusiti, in nosnice se mu tresejo in od jeze piha kakor gad.

Ko pa zapazi služabništvo nastali nemir, opomni dečka, naj beži, in mu pomaga uiti; dobro vedô vsi, da dečka gotovo umore, če ga dobe. Levi, njegov oče, skoči namreč raz svoj sedež; grenki žolč se mu je razlil v njegovi notranjščini in njegovo srce je postalo trdo in mrzlo kakor kamen. Jezno zagrabi nož, ki ga je ostro nabrusil, v svojo koščeno roko in pohiti ž njim v temni gozd, da poišče dečka in mu zada smrtni udarec.

Abdul Masih pa beži pred očetom po paši kot jelen, ki ga preganja brezsrčni lovec, in hiti h kraju, kjer je studenček, v katerim so ga krstili, pod visoke cipreše.

Medtem se je dan že nagnil in nastopila je sobota, judovski dan miru. In ko prihaja dečkov preganjavec vedno bliže in solnce pravkar zatone za visokimi gorami, se obrne Abdul in zakliče z jasnim, daleč donečim

glasom: „Praznuj svojo soboto in če si jud, ustavi se in skrij svoj oster meč. Če si Mojzesov učenec in vesten izpolnjevavec njegove postave, zakaj hočeš omadeževati svojo dušo in prekršiti postavo? Ako si pa Kristusov učenec, kakor sem jaz, potem ne oskruni svojih rok s krvjo Njegovega nevoljnika! Ne raditega prosim milost, ker nočem umreti za Kristusa; radi tebe te opominjam, da ne postaneš morivec svojega lastnega otroka in si nakoplješ težko prekletstvo na glavo.“

Toda svetnikov glas se razgubi kot glas ponižnega golobčka v samoti, ko ga preganja hudobni kragulj; njegov oče se še bolj razjezi pri teh besedah in škripaje s svojimi zobmi kot lačen lev, ki si gre iskat hrane, glasno zatuli kakor divja zver, ki zahrepeni po krvi nedolžnega jagnjeta na paši. In njegov grenki žolč mu pride do ust in se razlije v grdo divje zasramovanje. Abdul Masih ga pa med tem prehitil in Levi ga izgubi izpred oči in ga išče po temnem logu.

6. Abdulova molitev pred smrtjo.

Medtem pride svetnik do studenčka, pade tu na kolena in začne moliti s solzami v očeh:

„O Gospod moj! Ti si me očistil v tej vodi in me sprejel med svoje krščence in vstopil sem v svetišče Tvoje cerkve; odpri tedaj še vrata večnega življenja na tem mi-

lostnem kraju, da vstopim noter in se pridružim Tvojim mučencem, in odiči me hkrati ž njimi z vencem Svojih junakov. Sprejmi mojo kri, neomadeževan dar, sprejmi ta moj dar milostno k Sebi; vzemi me v kraj Tvojih udanih in med dečke, ki pojô večno hosano in si mi jih pokazal v prikazni, da Te hvalim ž njimi vred vekomaj in govorim: „Stopil bom pred Božji altar, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost; hvalil Te bom s citrami, Bog, moj Bog!“¹⁾ Njemu pa, mojemu preganjavcu, brezvestnemu očetu, njemu ne šteje tega v greh! Mati, ona, ki me je rodila, ki me je pestovala na svojem naročju, daj ji, o Gospod, da mi postane, prerojena iz istega materinega naročja sv. krsta kakor jaz, sestra in v resnici mati in moja tovarišica v srečni blaženosti, ki je delež onih, kateri Tebe časte. Vsem pa, ki bodo enkrat v Tvojo slavo klicali moje ime in praznovali moj spomin v Tvojem imenu, vsem tem, prosim Te, pomagaj in usliši njihove prošnje, zdravnik njihove duše in njihovega telesa; spremljaj jih skozi vse njihovo življenje s svojo očetovsko skrbjo in odvrni od njih sovražnika in njegove nakane, da bodo rešeni večnega pogubljenja!

„Sprejmi torej, o Gospod, moj krvavi dar! Glej, kelih je postalo moje telo pred Teboj, in izlil bom vino svoje krvi na Tvojem

¹⁾ Psalm 42, 4., ki se moli pri sv. maši.

altarju, in dvignil se bo vonj žgavne daritve
mojega duha zato, ker si me pozval k Tvo-
jemu češčenju, me dvignil iz temne ječe, mi
razodel svojo resnico, me poslal kot ozna-
njevavca svojega nauka in se ni Tvoja čistost
obrnila od moje nečistosti, ne Tvoja vzvišenost
od moje nizkosti. Glej, kakor jagnje na dan
svoje smrti, tako polagam svoj vrat kot da-
ritev za Te na žrtvenik. Zaradi Tebe sem po-
stal tujec svojim bratom in izgnanec sinovom
svoje matere.

„Kje ste, preljubi tovariši moje paše?
Pridite vendar in pogledjte boj, v katerega
me je pripeljal vaš nauk; pridite in okusite
sad drevesa, ki ste ga vsadili. Glejte, že
sem pripravljen, da pohitim v dirkališče, na
katere ste me vpeljali. Zakaj se obotavljate,
moji drugi, na dan moje poroke! pridite in
vsedite se k ženitovanjski pojedini; že je
pripravljen kelih moje krvi. To je ura, ko
Bog skuša svoje prijatelje, dan, ko povabi
svoje ljubljence. O, da bi vedeli vi in se bi
vam oznanilo, da bi se veselili z menoj in
bili priče moje zmage!

„Zdravstvujte, prijatelji moji, in molite
zame, da bom postal vreden; videti vas
enkrat pred prestolom Jagnjeta Božjega!
Zdravstvij tudi ti, preljuba mamica, ki si
me rodila, zdravstvij! Zdravstvujte, vi bratje,
vi sinovi moje matere! O, da bi mi postali
prerojeni iz materinega naročja sv. krsta,
bratje v duhu in v resnici!“

7. Abdul Masih umrje mučeniške smrti.

Tako moli sveti deček iz dna svoje duše k Bogu in solze mu tekô po licih.

Medtem pa zapazi Levi dečka; kakor divji lev iz pogorja plane nanj, zgrabi dečka za vrat s svojimi koščenimi rokami, seže v dolge, mehke, črne kodrce in pritisne ljubko, nedolžno glavico na mrzel kamen ob rob studenčka. Visoko dvigne oster nož in ga porine globoko v beli dečkovi vrat in roko morilčevo poškropi gorka kri nedolžne žrtve. In Levi zakolje dete božje kot se zakolje jagnje o veliki noči in pusti teči kri na kamen, ki leži ob robu studenčka.

In ko teče kri kakor bistra vodica iz studenčka in obdaja to dete božje škrlat zmagovavca, tedaj se še enkrat zasvetijo njegove očice kot zadnji žarek zahajajočega solnca na zahodu in s krvjo pridejo tudi zadnje besede iz svetnikovih ust: „Kristus, moj Gospod, v Tvoje roke izročim svojo dušo!“

Levi, morivec lastnega otroka, se pa splazi domov in črna, temna noč se vleže na zemljo.

Abdulovi bratje in judovi gostje so opustili preganjanje, ko je napočila sobota, in so ostali za bogato pogrnjeno mizo v slavnostni dvorani. In Levi vstopi z mračnim obrazom in vsi ga pozdravijo molčé. Ko jim

pa pové, kaj se je zgodilo, in jim pokaže krvavi nož, tedaj začnô vsi tožiti za mrtvecem in zamolklo, bolestno tulenje se razlega v tiho noč kakor tulenje volkov v puščavi.

Abdulova mati se pa ne da potolažiti. Vedno in vedno toži in kliče: „Ašer, Ašer, dete moje! Radost mojih oči, biser mojega srca, kje si, kje si?“ In dolgo žaluje za njim in solze ji nočejo nehati teči iz oči. Zopet in zopet se spomni vseh besedi, ki jih ji je govoril deček, in v svojem srcu sklene, da sledi svarilu svojega otroka, in od tega trenutka začne čakati na prvo priložnost, da se da krstiti. Upa, da najde svoje dete, ako umrje v svetnikovi veri, enkrat v onem življenju, ki se nikdar ne konča. In pozneje, ko so sezidali nad telesom sv. mučenca cerkev, prihaja skrivoma sem in se da krstiti nad grobom svojega ljubljenca.

Zgodilo se je pa, da so prišli drugi dan sinovi kristjanov s svojimi čredami k studenčku po svoji navadi proti večeru in so našli mrtvo truplo in je spoznali, da je Abdul Masihovo, njihovega prisrčnega tovariša, ki je ležalo tu v svoji krvi kot zaklano jagnje na dan svoje smrti. Njegovo oko, lepo in prijazno kot večerna zvezda, je ugasnjeno, usta, sicer rdeča kot škrlat, so bleda in osahla, in kodrci zmešani in krvavi. Toda sladak mir leži v njegovih potezah, odsev izpremina, in njegove roke so trdo sklenjene na prsih kot v molitev. Kri

ne teče več iz rane in okoli njega je vsa zemlja rdeča. Pastirji zakrijejo svoje obličje v neznanski žalosti, raztrgajo svoja oblačila in začnô v svoji bridki tugi na glas jokati in tožiti: „O čisto, brezmadežno jagnje Kristusovo, kdo je zasledoval tvojo nedolžnost s tako grdimi mislimi? Kdo je uničil tvojo ljubkost in pomečkal pomladansko cvetko v tvoji slepi strasti? Kdo je omadeževal svoje roke s svetnikovo krvjo? Pristrčni, ljubi brat, kdo te je nam uropal? Ti nežna cvetka našega poduka, ti sladak sad naše šole, ti prvo darilo, darovano Kristusu po rokah naše slabosti, kdo nam bo razodel tvoj slaven boj, uro tvojega venčanja? On, ki te je odvedel iz stiske, kakor si nam povedal, on sam bo sedaj mesto nas tvoj brat, nam pa tolažnik. In ker ne moremo več pristrčno občevati s teboj, o Abdul Masih, ti, dete šele in že mučenec in junak, spominjaj se nas pri svojem Gospodu, kateremu si tako v bližini, da postanemo vredni videti te pri večni slavnostni pojedini, kjer ti je pripravljen krasen prostor v vrstah mučencev!“

In ko tako tožijo in molijo s solzami v očeh, kopljejo zemljo z železnimi konci svojih pastirskih palic in pripravijo lep grob. Nato zavijejo svetnikovo truplo v svoje plašče, je polože narahlo v grob in zagrebejo tudi pesek, ki je namočen s krvjo.

Potem zavale na grob kamen, na katerem je bil svetnik umorjen in noč se pri-

bliža, kraj je pa samoten in zapuščen. Zato poskrbe, da ne raztrgajo divje živali truplo, ako bi ostalo na zemlji nepokopano. In pastirji se ločijo in gredô domov s težkim srcem, polnim žalosti in tuge.

Pred svojim starišem pa skrivajo skrbno vse, kar se je zgodilo; bojé se, da bi ne dolžili njih smrti svetnikove, ker so ga oni izpreobrnili. Vendar hodijo vsak dan na njegov grob in jokajo in tožijo po njem kot po ljublj enem bratu, in njegov spomin jim je hkrati sladak in grenak kot dišeča roža na divjem pogorskem trnjevem grmu.

8. Bog povelíča svojega svetnika.

Nekaj dni po teh dogodkih pridejo od vzhoda iz dežele dišav kupci in gredô po noči mimo svetnikovega groba. Može so oblečeni v bele plašče, ki vihrajo v zraku, in na glavi imajo bele turbane s šopi čapljinih peres. Nekaj od njih sedi na ponosnih arabskih tekačih s pisanimi odejami iz tigrovih kož, drugi pa na enogrbnih velblodih, ki so težko obloženi s dragocenimi pridelki čarobnega vzhoda. Nosijo dolge sulice z vihrajočimi zastavami v bran roparjem v puščavi in zvončki in srebrni kraguljčki njihovih konj in velblodov se razlegajo daleč tja v temno noč. Pot jih torej pelje tudi čez Singarsko planjavo. — Ko se ozrejo

nekoliko okolu, zagledajo naenkrat svetlo luč v daljavi, ki sveti nad grobom Abdula Masiha daleč po planjavi. Možje od vzhoda se vstavijo in gledajo proti kraju, odkoder prihaja svetloba. In nekateri stopijo raz svoje konje in gredô tja, da vidijo, kaj je to. In ko pridejo do kraja, kjer leži svetnikovo truplo, zapazijo, kako prihajajo žarki neke čudne svetlobe od kamna, kakor od solnca; in okolu njih se razširja sladak vonj, ki pre-sega vse arabske dišave in napolnjuje ves razsvetljeni prostor. Kupci so krščanski Arabci, ki stanujejo na zahodu obeh rek Tigride in Eufrata. Zato začnô takoj nekâj čudežnega slutiti in rečejo: „Resnično, velik zaklad mora biti tu zakopan; gotovo je truplo kakega svetnika, o katerem ničesar ne vedô prebivavci tega kraja. Pridite in izkopljimo ta zaklad in ga odnesimo v našo dešelo, da si ž njim pridobimo bogat dobiček za naše duše!“

Kupci odvale torej kamen od groba, začnô kopati zemljo in pridejo do svetnikovega trupla, odičenega s škrlatom lastne krvi. In narahlo je vzdignejo in pogledajo njegov obraz. To jim močno presuni srce in solze se jim zaleskečejo v očeh; spoznali so, da je truplo dečka nežno in ljubeznjivo kot dete in umorjeno šele pred nekaj dnevi, ker je meso še vse mehko in rane še sveže. In hitro razgrnejo svoje dragocene plašče, zavijejo vanje truplo in je odnesô veseli k svojim tovarišem. In ko hite naprej in se

ozrô nazaj na pot, zapazijo, da je svetloba, ki sveti še na grobu, ista kot ona, ki gre ž njimi. In to jih potrdi v njihovi veri, ko vidijo to čudno moč sv. mučenca.

Od kupcev je pa eden izredno bogat; ime mu je Nestir. Njegova žena je Saraja in oba služita svojemu Bogu z veliko gorečnostjo in pobožnostjo; toda Bog njune prošnje, da bi jima dal saj enega otroka, do sedaj še ni uslišal. Zato sta bila tolikokrat potrta kljub vsemu bogastvu. Ko gredô torej kupci po poti, tiho in zamišljeno, prijezdi Nestir k svojim tovarišem, si pogladi svojo črno brado in jim reče: „Sinovi mojega naroda, poslušajte! Jaz sem storil v svojem srcu obljubo in vi bodite moje priče! Če dodeli Gospod milost svojemu hlapcu in ga razveseli z otrokom, z dečkom, mene in mojo ženo, sezida Nestir svetniku krasno svetišče iz svojega bogastva, v katerem bo častil njegove relikvije vse dni svojega življenja. Njegov nagrobni spomenik bom odičil z različnim lepoticjem, kot se spodobi njegovi časti, sprejel ga bom med svoje otroke in ga postavil za dediča svojega premoženja. In kakor hitro se zve za mučencevo ime, bom obhajal njegov spomin in častil dan njegovega venčanja. Dečku, ki ga dobim po svetnikovi priprošnji, bom dal njegovo ime, da postane enkrat Nestir deležen njegove slave v kraljestvu, ki nikdar ne preide. — Ali ste slišali mojo obljubo?“

In možje mu odvrnejo in rečejo: „Slišali smo jo.“

Črez mesec dni dospô možje od vzhoda nazaj v svojo domovino. In Nestir, pobožni trgovec, vzame svetnikovo truplo raz žival, ki je je nosila voljno in potrpežljivo vso pot, nese dragoceni zaklad v svojo bogato hišo in ga pokoplje z vso častjo, ki se spodobi takemu pokojniku. In nato pove domačim vse, kar se je zgodilo: o obljubi, ki jo je naredil svetniku in o deležu svojega premoženja, ki mu ga je namenil. Vsled tega nastane v vsem sorodstvu veliko veselje in vsi začnô častiti in hvaliti Boga in ga prositi, da milostno sprejme storjeno obljubo in usliši njihovo molitev po svetnikovi priprošnji.

Medtem pridejo krščanski sinovi, Abdul Masihovi tovariši, prvi dan v tednu po svoji stari navadi k studenčku. In tu zagledajo, da je kamen odvaljen od svetnikovega groba, grob pa prazen; le peščica peska je še notri, ki je še rdeč od Abdulove krvi in od katerega se razširja sladak vonj kot iz cvetličnega vrtilčka v zgodnjem jutru. Mladeniči se zelo prestrašijo in stoje dolgo pri grobu molče in zamišljeno. Potem pa začnô glasno tožiti, da se sliši daleč na okoli, in si razmršijo lase in bijeje po obrazu vsled prebridke, skoraj neznosne žalosti.

„Divja zver ga je raztrgala,“ začne tožiti prvi; „kristjani so odnesli truplo,“ kliče

drugi; „njegovi starši so prišli, da bi skrili mrtvečevo truplo,“ pravi tretji. In začnô se posvetovati, kaj naj store, in gredô domov k svojim staršem in jim povedô vse, kar se je zgodilo: kako so krstili Abdula v studenčku, kako jim je razodel svetnik jako čudne stvari, kako so pokopali mučencevo truplo in kako je izginilo iz groba.

Toda že prej se je pa razširila vest po Singarski okolici, da je jud Levi umoril svojega otroka, ker je ta postal kristjan. In ker pripovedovanje mladeničev, njegovih tovarišev, potrdi to vest, postane vsem kristjanom jasno, da je Ašer umrl mučeniške smrti, ki mu jo je zadal njegov lasten oče; torej začnô govoriti: „Ašer je postal v resnici bogastvo sam sebi in drugim, kot kaže njegovo ime.“

In kristjani iz okolice hite polni svetega navdušenja kar v trumah h kraju, kjer je bil svetnik zakopan, da vidijo s krvjo omočen kamen, kjer opazijo tudi jasen odtis zlatega uhana, ki se je čudežno utisnil v kamen. „Resnično, velik zaklad so nam odnesli od tega kraja,“ tožijo vsi. Nato znosijo kamenje skupaj in pomagajo jim pri tem otroci, veseli nad Abdulom, tem otroškim slavljencom, in sezidajo svetišče nad grobom, polože v sredo okrvavljeni kamen, narede nad njim znamenje sv. križa in napišejo na zgornjo stran: „To je kraj venčanja Abdula Masiha, Kristusovega mučenca.“

Vsak dan pa prihajajo kristjani iz gore in iz doline Singarske k svetišču, in od svetega kraja izhaja čudna moč, in mnogi bolniki ozdrave, in iz mnogih obsedencev gre hudobni duh. In vest o teh ozdravljenjih pride do Arabije in daleč tja do vzhoda.

9. Možje od vzhoda povprašujejo po svetnikovem imenu; sinček Nestirja pravičnega; Levi se izpreobrne na svetnikovem grobu.

Čez leto dni pridejo možje od vzhoda po isti poti proti Singari, da zvedô, kako je svetniku imé. In ko pridejo do kraja, kjer so videli pred dvanajstimi mesci čudovito svetlobo, vidijo svetišče, vstopijo notri, in zagledajo kamen, na sredi in na vrhu pa znamenje sv. križa. In obrnejo se k poleg stoječim ljudem in jih vprašajo: „Kako je ime temu svetniku in kdaj so ga venčali?“ Ljudje jim pa povedô vse, kakor se je zgodilo. In možje od vzhoda se zelo vzradostê in povedo tudi oni z veseljem, kaj se je njim zgodilo: kako so našli svetnikovo truplo, kako so je odvedli domov in mu sezidali svetišče, in vse kar je storil Bog po svetnikovi priprošnji.

Singarski kristjani pa začnô prositi in rečejo: „Vi možje iz Arabije in bratje v Kristusu, bodite tako dobri in dajte nam del sv. ostankov nazaj za olepšavo in slavo tega svetišča!“ Možje jim obljubijo relikvije,

osedljajo svoje konje in svoje ponosne velblode in odjezdijo veselega srca domov. Ljudje iz Singare pa gledajo za njimi, da zginejo vihrajoči plašči in bliščeče se orožje ob robu puščave.

Ko vstopi Nestir v svojo bogato hišo, mu prihite nasproti njegovi služabniki in mu kličejo veselo: „Gospod blagoslovi tvoj prihod in potolaži tvoje srce; kajti glej, rojeno ti je dete, deček, lep in ljub kot angelček.“ In Nestir pohiti v sobo, vzame speče dete v svoje roke, je poljubljuje na čelo in reče: „Hvaljen bodi Gospod, ki je dodelil milost svojemu hlapcu in mu dal dediča po priprošnji svetnikovi!“ Nato nese dečka takoj k mučencevem grobu, ga krsti z lastno roko in ga imenuje Abdula Masiha, kakor je bilo napisano na zgornji strani kamna v Singarski cerkvi.

Svetišče, ki je zgradil Nestir nad svetnikovim grobom, so krasno izvršili; njegov nagroben spomenik diči dragoceno lepoticje, mučencevo ime pa kmalu zaslove daleč tja na vzhod in zahod. In kdorkoli ga prosi za pomoč v ponižnosti svojega srca, temu pomaga Gospod na priprošnjo svetnikovo, v bližini in iz dalje. Vest njegovih zmag gre od ust do ust in kakor slave kralje in vojskovodje, ki so slavno zmagali svoje sovražnike v boju in se vračajo v mesto v zmagoslavnem izprevodu, v junaških pesnih, tako in še bolj opevajo Abdul Masiha v

pesnih kršanski narodi. Vera v Kristusa se pa ojači in vse Ga časti, Njega, ki ima toliko slavnih junakov pod svojim praporom.

* * *

Mirjam, svetnikova mati, se da krstiti in zaspi kmalu za večno v naročju sv. cerkve. Levi, svetnikov oče, pa doseže visoko starost in lasje mu osive in muči ga hudobni duh, da ne najde miru ne po dnevi in ne po noči. Nekega dne ga zopet grozno muči hudobni duh. Levi se valja po tleh, škrip-lje z zobmi in usta se mu penijo. Domači ga slišijo kričati: „Ašer, Ašer, dete moje, usmili se me in ne maščuj se nad menoj, kakor zaslužim!“ In sinovi ga poberejo iz tal, ga nesô v svetišče in ga privežejo h kamnu, ki je še krvav od Ašerjeve krvi. In čez malo dni ozdravi bolnik; hudobni duh ubeži pred svetnikovo močjo, Levi se pa izpreobrne. In da se krstiti on in ž njim njegovi sinovi in vsi domači pri istem studencu, kjer je prejel sv. krst Ašer, mučenec Kristusov.

In tako se je izpolnilo nad Levijem, kar pravi sv. pismo: „Ako je kdo žejen, naj pride k meni in naj pije.“¹⁾

To je torej tista povest o Maru Abdulu Masihu, ki jo je povedal o. gvardijan svojim dečkom.

¹⁾ Jan. 7, 37.

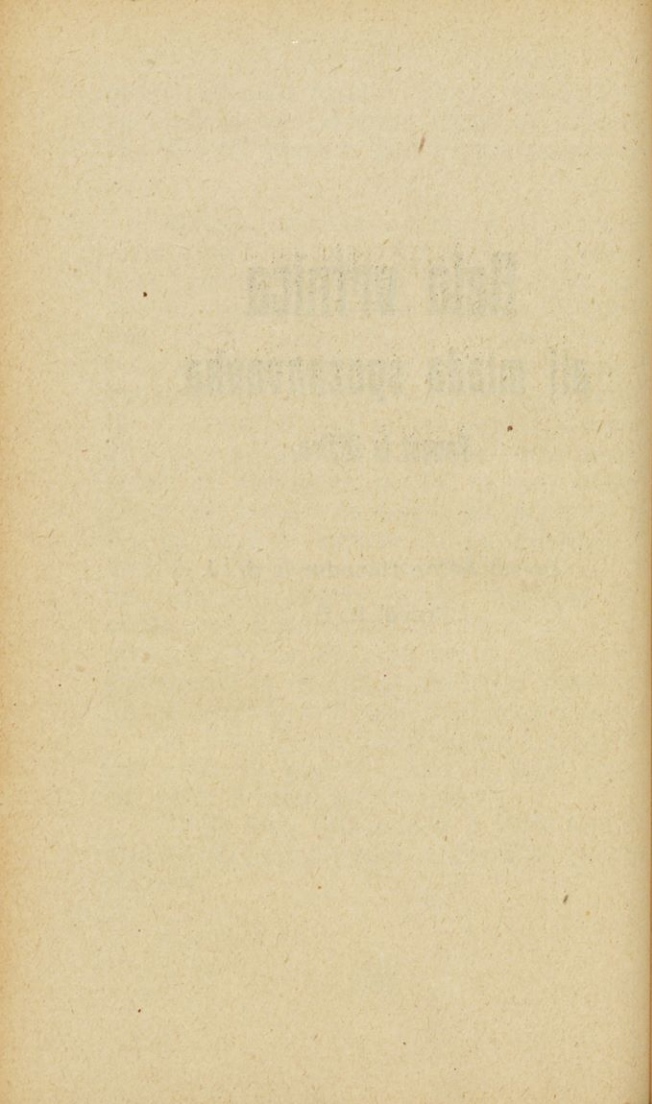
Bela vrtnica

ali mlada spoznavavka.

Povest iz Alžira.

Spisal Anton Huonder iz dr. J.

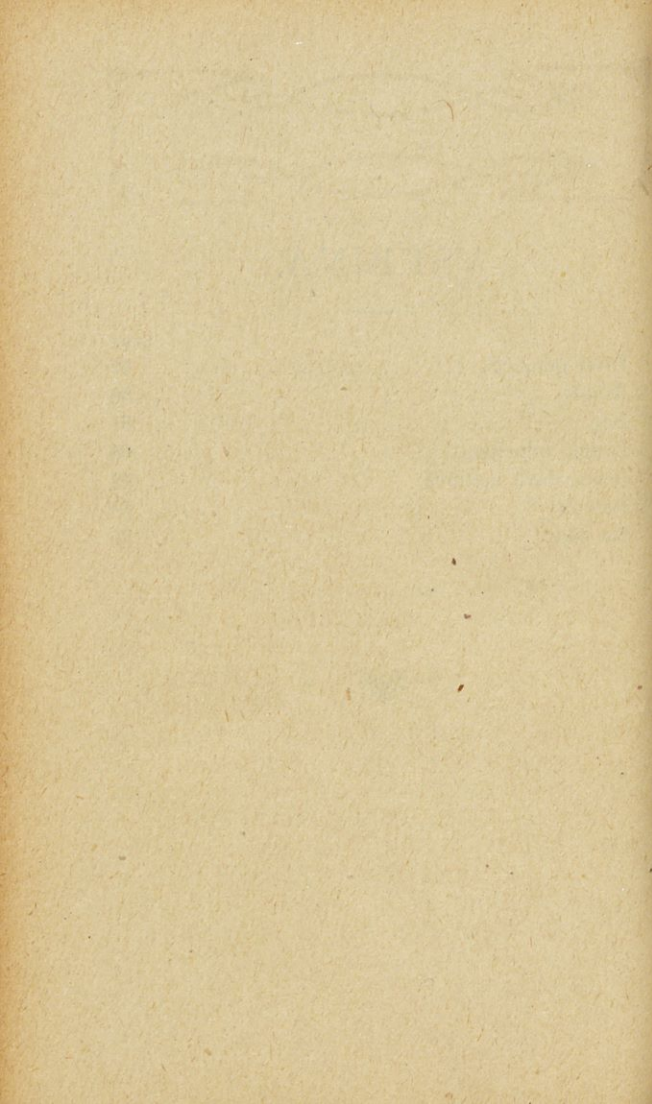
Prevel D. Z.

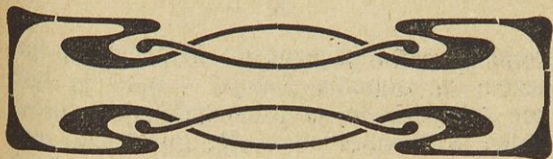

VSEBINA.

	Stran
1. Divji golobček	49
2. Kragulj	56
3. Beg	61
4. Drugič odpeljana	68
5. Marabutova ujetnica	72
6. Rešena	79
7. Na cilju	87

1. Divji golobček.

Bilo je za časa velike lakote v Alžiru l. 1867., ko je živela v okraju Bel-Abes v Oranu vdova kadija¹⁾ iz rodu Tifiles. Da bi obvarovala svoje otroke, dva dečka in tri deklice, pred lakoto, je žrtvovala vse svoje malo premoženje in zašla s tem v veliko revščino. Velika beda jo je prisilila, da je premagala svoj urojen ponos in svoj srd do kristjanov in vstopila v službo k neki francoski dami v Benijubu. Tudi dve starejši deklici sta vstopili v službo k neki gospôdi. Mali Kasan je umrl, Mulej, starejši sin, je bil pri svojem stricu in le mala Hadra, ki je bila tedaj stara kakih osem ali devet let, je ostala pri materi v hiši gospoda Rajnavda. Gospa Rajnavdova je bila res krščanska gospa in ljubezniva gospodinja, ki je skrbela tudi za duševni, večni blagor svojih podložnih. Že takoj prvi dan si je pridobila s

¹⁾ Turški sodnik.

svojo pristrčno prijaznostjo in sočutjem ljubezen in zaupanje Dabije — tako je bilo ime vdovi — in je premagala njene predsodke proti krščanstvu. „Religija,“ tako reče Arabkinja pri sebi, „ki uči ljudi, da morajo tako plemenito misliti in ravnati, mora biti sama vzvišena in božja.“

Drugače je pa bilo z malo Hadro. Ta se dolgo ne more privaditi svojemu novemu lepemu domu. Njeno blede obličje, obdano z dolgimi, črnimi lasi, gleda temno in divje v svet, njene velike svetle oči se premikajo bojazljivo in nemirno okoli kot ujet tič, ki misli le na to, kako bi ušel iz kletke v vabljivo prosto naravo. Vse prijazne besede dobre gospe Rajnavdove so brez vpliva in vsako prilizovanje stare služabnice Suzane, dobrovoljne zamorke, nimajo nikakega vspeha, dasi se trudi takoj od začetka pridobiti si ljubezen ubozega otroka. Molče prečepi ubogo dekletce cele ure v temnem kotu v strahu in bojazni, da se vsem kar smili. Pri tem se pokažejo vse slabe lastnosti njenega značaja vedno bolj in bolj. Hadra postaja ljubosumna, nasilna, svojeglavna, laskrna in lažnjiva! Jed ji je edina misel in dasi ima vsled gospejne darežljivosti vsega v obilici, ji je vendar največje veselje in predmet vseh njenih prekanjenostih, ako more skrivaj vzeti kako jestvino in jo skriti kje v kak skriven kot. Težko je poboljšati dete, ki je zašlo enkrat na napačna pota; še enkrat težje je

pa to pri Hadri, ki od malih nog ni imela nobene vzgoje in v kateri milost sv. krsta še ni ublažila hudobne, pregrešne narave. Dobra gospa Rajnavdova vidi vse to z odkritosrčnim pomilovanjem. Zato moli mnogo za tako nadarjenega otroka in Bog ji pokaže slednjič pot do njenega srca.

Nekega dne zasači gospa malo tatico v shrambi za jedila, v katero se je skrivaj in premeteno priplazila kot kaka mačica. Gospa Rajnavdova jo nalahno okara. S pobešenimi očmi in mračnim pogledom jo poslušala mala grešnica. Njen ponos je razžaljen. Jezno se umakne v svoj kot, napne šobo in več dni ne izpregovori niti besedice, postane trmasta in nevoljna in zdi se, kot bi ne imela nikakega čutila za vse prijazno prigovarjanje. Da, ko jo hoče dobra, stara Suzana nekega dne izvleči iz njenega kota in si pridobiti njeno naklonjenost, da bi ukrotila svojega „divjega golobčka“, ji skoči mala mačica s svojimi ostrimi nohti kar v obraz in jo vso opraska v svoji jezi. In Suzana jo zatoži svoji gospe s solzami v očeh.

Gospa Rajnavdova gre k hudobnemu otroku, ga prime ljubeznjivo za njegove suhe ročice, ga potegne k sebi in ga poljubi na čelo ter reče kar najbolj ljubeznjivo: „Ubogo dete, zakaj si tako žalostno? Glej, jaz te imam tako zelo rada kakor bi bila moja lastna hčerka. Zakaj ne pustiš, da bi te imela rada?“ Tedaj obrne Hadra svoje velike črne oči bo-

jazljivo na „dobro mamico“ in ko opazi v njenih prijaznih modrih očeh tako odkritosrčno ljubezen, tedaj prodre prvi solnčni žarek v njeno malo, zaprto srčice. Debele solze se ji prikažejo v očeh in ji začnô teči druga za drugo po bledem licu. Nato objame mala Hadra prav prisrčno dobro mamico in zajeclja tiho, da se komaj sliši, boječi „merci“. ¹⁾ Ledena skorja okolu njenega srca je predrta, ljubezen je zmagala. Polna radosti pritisne tudi gospa Rajnavdova boječe dete na svoje srce in je poljubi na čelo.

Od tega trenutka dalje je dete popolnoma izpremenjeno. Nič več ni tako boječe, tako divje in neolikano. Prijazno in ljubeznjivo zre v svet in vsa zunanost kaže njeno notranjo izpremembo, ki se je izvršila v njej.

Pridno začne delati in se učiti molitvic od gospe Rajnavdove in kaže tako ubogljivost in poslušnost, da se kar vsi čudijo. Stara Suzana je vsa izven sebe vsled te sreče, da je postal njen „divji golobček“ tako krotek in ljubeznjiv. Kadar le more, ji stisne v roko kako slaščico in smatra sedaj za svojo nalogo, da nasiti ubozega izstradanega tička in mu napolni njegova upadla ličica. In res, zdravje nežnega, slabotnega otroka se vidno zboljša in čez nekaj mescev ni več spoznati nekdanjega „divjega, trma-stega golobčka“. Stara zamorka se kar ne

¹⁾ Lepa hvala.

more nagledati svojega „lepega angeljčka“, kadar gre ta v nedeljah v svojem snežno-belem oblačilu s širokim, rudeče-robnim pasom, ki ga ji je podarila gospa Rajnavdova, in z modrim trakom v lepo počesanih lascih v cerkev in tu tiho in pobožno moli. Šele sedaj se je pokazalo, da je Hadra izvanredno lepo dete, pravi vzor arabske ponosne krvi.

Toda sledeče je še znamenitejše: dete je bilo hkrati izredno nadarjeno, in to preseneči gospo Rajnavdovo najbolj. Zato pazi in goji ta naraven dar Hadre kar najbolj more. Igraje se nauči Hadra v kratkem času francosko brati in pisati in kaže zlasti pri krščanskem nauku, katerega se udeležuje tudi njena mati, bolehnata Dabija, tako razvitega duha, da presega daleč njeno starost.

V sobi je bila lepa podoba Brezmadežne Spočete v oni prisrčni obliki, v kateri se je prikazala nekdanji mali pastarici Bernardki v lurški jami. Ta podoba je vzbudila takoj v začetku posebno pozornost arabske deklice in po cele ure je postajala ta skrivaj pred podobo in zrla v prijazno obličje Matere Božje. Ko pa zve pomen te podobe, da je namreč „lepa bela gospa“ njena nebeška mati, ki gleda na svoje otroke iz nebeških višav, polna ljubezni in skrivnosti, ji postane še stokrat ljubša in gospa Rajnavdova dobi večkrat malo Hadro pred podobo, ko kleči ali stoji pred njo in se otročje pogovarja z nebeško materjo. Oči njeni ji zažare, kadar

koli zanese pri krščanskem nauku pogovor na Božjo Mater. „Tako rada bi kmalu prejela sv. krst“, ponavlja večkrat deklica, „da bi mogla priti k lepi beli gospe v nebesa.“

Nenavadna je tudi pobožnost Hadre, ki jo kaže v cerkvi pred sv. Rešnjim Telesom. Dobro ji je znano, da je detice, ki je bilo nekdanj rojeno v Betlehemu v hlevu, kot Odrešenik sveta v tabernakeljnu. Če se tedaj zopet kdaj kaj malega pregreši — in to se še vedno včasih zgodi vsled njenega značaja — ji vedno reče gospa Rajnavdova: „Pojdi v kapelico in prosi ljubega Boga, naj ti pokaže, kaj daj storiti!“ In deklica gre tja in se kmalu vrne ter reče: „Mama, ljubi Izveličar mi je rekel: ‚Ti hočeš biti moja pa si bila zopet tako poredna; zdaj ne morem priti v tvoje srce; le poglej je, kako je nečisto. Spokori se najprej in potem ti odpustim.‘“ Potem si sprosi pokoro in ko je ta popolnoma izpolnjena, postane deklica zopet vesela in zadovoljna.

Gospa Rajnavdova ji podari nekoč knjižico z lepimi barvanimi slikami iz življenja in trpljenja našega Gospoda. Mala prerokova hčerka se ne more nagledati teh podob in ko se dobra gospa vsede k njej na njeno prošnjo in ji začne praviti o detetu v betlehenskem hlevčku in o dobrem prijatelju otrok in o gori Kalvariji, se večkrat deklica kar zjoka iz usmiljenja in v njenem srcu postaja vedno močnejši hrepenenje po sv. krstu.

Tako preteče leto, ko se nenadoma razpne temen oblak nad srečnim tihim življenjem male Hadre. Dabija, njena mati, ni nikdar popolnoma okrevala od bolezni, ki si jo je nakopala vsled velikega pomanjkanja za časa lakote, vedno je bila nekoliko bolehná. Tedaj je napadejo nanágloma velike bolečine v prsih in jo polože na bolniško posteljo. Gospa Rajnavdova streže svoji služkinji s pravo krščansko požrtvovalno ljubeznijo in je v vedni skrbi, da bi ta umrla brez sv. krsta. Že je določen dan, kateri naj bi prejela bolnica sv. krst, kar jo prehití nenadoma smrt ob uri, ko tega nikdo ne pričakuje. Bilo je okolu polnoči, ko pokliče Dabija glasno svojo hčerko, ki leži v sosednji sobi v sladkem spanju. „Hadra, dete moje,“ reče umirajoča, „jaz čutim, da je z menoj pri kraju. Prižgi hitro luč, ako hočeš še enkrat videti živo svojo mater! O Hadra, da bi bila jaz saj krščena in mogla umreti kot kristjana! Čuj, otrok moj, in ne zabi teh zadnjih besedi svoje uboge umirajoče matere: Ne vrni se nikdar k Turkom; ostani pri kristjanih in postani taka kot so ti! Jaz vem dobro, da boš potem bolj molila zame, da pridem tudi jaz enkrat v sv. nebesa. — O Bog, o Bog! odpusti mi moje grehe! Usmili se me, usmili se me!“ Pri teh besedah pade nazaj na svoje zglavje in izdahne svojo dušo v naročju svoje hčerke, ki jo objame s solzami v očeh. Uboga Hadra! Vse je prišlo tako nenadoma,

da še časa ne dobi, da bi poklicala svojo gospodinjo. Vsa izven sebe od žalosti in tuge se vrže na mrliča in začne poljubovati mrzla lica in hiti potem v sobo svoje gospe. Kako se prestraši ta, ko čuje, da je umrla Dabija brez sv. krsta. Ko ji pa pove Hadra zadnje besede umirajoče matere in jo ihte vpraša, bo li videla ljubo mamico kdaj v nebesih, jo potolaži gospa Rajnavdova: „Bog je videl njeno hrepenenje po sv. krstu in je sprejel milostno njen krst želja.“

2. Kragulj.

Bilo je nekaj dni po tem dogodku. Hadra sedi s svojo gospo, ki jo ljubi kakor lastno hčerko in ji sedaj popolnoma nadomešča mater, pri oknu in zre vun v prijazni tihi večer. Kar zakriči nenadoma in pokaže z ročico boječe na cesto na starega marabuta,¹⁾ ki je zavil v spremstvu mladega Arabca pravkar okolu ogla. Oba postojita nekaj trenutkov spodaj pred hišo in gledata na njo ter se nekaj posvetujeta. „Izmael Abdalah, moj stric, in Mulej moj brat!“ zašepeta Hadra vznemirjena in skoči hitro od okna, da je ne zapazita. „Gorje mi, sedaj prihajata po me!“ Toda skoraj nato se odstranita moža in Hadra postane mirnejša.

¹⁾ Svečenik turške mošeje na deželi.

Deklica se ni zmotila in je slutila z nekakim naravnim nagonom bližajočo se nevarnost. Moža sta bila res Mulej, njen brat, in Izmael Abdaḥ, njen stric, ki je smrtno sovražil kristjane. Ko je zvedel, da mu je umrla sestra, je prišel v Benijub, da bi odvedel svoje nečakinje nazaj k svojemu rodu in jih tu pomožil. Obe starejši sestri mu ne delati nobenih ovir in gresta radi ž njim. Devetletna Hadra pa odločno sklene, da jim ne sledi. Vedno ji še done v ušesih besede umirajoče matere: „Ne vrni se nikdar k Turkom; ostani pri kristjanih in postani taka kot so ti!“

Drugi večer sedi Hadra v tihi lopi na zadnjem koncu vrta in bere v sveti knjigi. Naenkrat zasliši hitre korake, ki prihajajo vedno bliže in bliže, in ko se ozre okoli, stoji pred njo marubat z bledim, koščenim obličjem, skuštrano brado in temnimi očmi, in za njim Mulej, njen brat. Hadra se prestraši kakor preplašena srna. „Alah je velik,“ začne zoprni starec s sladkim glasom, „in dal mi je najti lepo cvetko mojega rodu. Hrabri sinovi Tifilesovi se ozirajo za teboj in tvoji tovariši in tvoje tovarišice te pričakujejo v šotoru tvojega očeta.“

„Beži proč, beži proč,“ ga podi prestrašena deklica z obema rokama od sebe, „jaz ostanem tu, jaz se dam krstiti. Jezus, moj Jezus! pridi mi na pomoč!“

Kakor strela omami to starca in debela kletvica nad krščanske pse mu pride iz ust.

Takoj ji začne pretiti in jo zaklinjati pri bradi prerokovi — toda vse zaman. Potem prične še njen brat siliti vanjo in jo hoče pregovoriti, naj gre ž njima, pa tudi zaman. Nato ji začne pretiti, in ko vse to nič ne pomaga, jo zagrabi za roke in jo potegne siloma iz lope. Deklica zakriči v svojem smrtnem strahu, prime z eno roko drevesce, ki stoji v bližini, in se drži krčevito zanje ter kliče venomer: „Jaz hočem postati kristjana, jaz se dam krstiti.“ Preklinjevaje jo skuša Mulej odtrgati od drevesa in se slednjič v svoji jezi spozabi tako daleč, da ji začne pljuvati na najsramotnejši način v obraz. In še ne zadovoljen s tem, jo začne biti s pestjo po obrazu, da kar oteče in se ji ulije kri iz ust.

Toda nič ne omaja stanovitnosti uboge zapuščene deklice. Z nepojmljivo močjo se oklepa drevesa in kliče še vedno: „Jaz ostanim pri svoji gospe, jaz postanem kristjana!“ Že utrujen vsled brezuspešnega trganja vzame slednjič Mulej izza pasa iz alfe¹⁾ spleteno vrv, jo ovije okolu vratu nedolžne žrtve in začne tako močno vleči, da spusti Hadra vendar drevo v strahu, da bi jo zadavil. Da pa pokaže, da se umakne le sili, jo mora brat še precej dolgo vleči po tleh, pri čemur srčnemu otroku ostra kamna razpraskajo obraz in roke, robata vrv ji pa zada na vratu veliko modrordečih ran.

¹⁾ Neke vrste trst.

Napol mrtva vsled strahu in mučenja gre slednjič vendar ž njima voljno. „Bala sem se,“ tako je pripovedovala poznej, „da ne bi umrla pred sv. krstom. Tega nisem hotela. Zato sem se na videz udala s trdnim sklepom, da ubežim pri prvi priložnosti.“

Na dekličino nesrečo gospoda in gospe Rajnavdove ni bilo tedaj doma, napol gluha Suzana pa ni slišala klicanja svojega „gobččka“. Tako se je posrečilo hudobnemu kragulju, da je odvedel deklico neopažen. In ni se malo veselil stari marabut nad svojim plenom. Kristjane sovraži iz dna svoje črne turške duše in je že prej očital Muleju, zakaj je pustil mater in „lepo cvetko njegovega rodu“ k prerokovim sovražnikom.

Sedaj je Mulej popravil svojo napako. „Alah je velik,“ reče marabut, ko dospeta domov k šotorom. „Muleju je dal moč bivolo in levovo srčnost. Duh njegovega očeta, hrabrega kadija, je prišel nanj in sedaj je sposoben zato, da jezdi na raki, tekaču, ki je najboljše režijeve krvi.“ Mulejeve oči kar zažare pri teh besedah; raka je najlepši konj, ki se pase ne Tifilesovih pašnikih. „Pojdi z manô,“ reče marabut in pelje mladeniča iz šotora na travnik. Njegovemu klicu se takoj odzove raka in pride z lahkim korakom h možema. Pravi vzor arabskega konja je: čelo široko, nosnice široko odprte, ušesa majhna, oko bistro, vrat obdan s fino grivo, prsa močna in široka,

vitke noge tanke in močne, rep skrbno negovan.

Prijazno položi kobila svoj gobec na marabutovo ramo, ta pa pogladi svojega ljubljenca po čelu. Nato potegne starec Muleja v stran in mu reče: „Razodenem ti skrivnost, ki je bila do sedaj znana le tvojemu očetu in katero mi je razodel umirajoč. To je znak, na katerem te pozna raka. Čuj! ako prideš kdaj z rako v nevarnost in te nadlegujejo sovražniki, tedaj položi svojo roko kobili na čelo in ji zažvižgaj trikrat tiho v njeno desno uho tako . . .“, in marabut zažvižga tiho in na nek poseben način. „Ponovi!“ Mulej posname natančno to znamenje a tako glasno, da je zasliši raka. In takoj vzdigne kobila svojo ponosno glavo, napne svoja mala ušesa, skoči pokoncu in zleti kot blisk okolu travnika. Mulej z nova na isti način zažvižga. In kobila se obrne k njemu, priskače prijazno h možema in zre v mladeniča s svojimi velikimi očmi, kakor bi hotela reči, da ga razume. „Alah je velik,“ zakliče starec, „raka te pozna. Daj ji ječmena in naj leži to noč pri tebi v šotoru. Alah je usmiljen in dober, dal ti je najlepšega konja, najdragocenejšo potomko pre-rokovih kobil.“

Mulej je nad vse vesel tega krasnega daru, plačila njegovega ne baš slavnega ju-naškega čina. Hadra pa sedi medtem v šotoru svojega ujca in bridko joka. Ko se pa

prve dni zjoka, postane zopet mirnejša. Na zunaj se uda na videz voljno v ta svoj položaj, na znotraj pa dela skrivne načrte, kako bi ubežala svojim nasilnikom in postala kristjana.

3. Beg.

Šele deset mesecev potem, ko so odvedli Hadro, se ji posreči ubežati. Solnce se je nagibalo proti zatonu in zadnji žarki so poljubljali goro Žebel-Dajo. Pred šotorom sedi mnogoštevilna družina Izmaelova pri večerji. V bližini se mirno pase raka in drugi konji krasnega arabskega plemena. Marabut pa pripoveduje o svoji poti v Meko, sveto prerokovo mesto. Pazno poslušajo sinovi in hčere njegove besede, in možje gledajo zamišljeno za modrimi oblački dima, ki jih puhajo iz svojih dolgih turških pip. Hadra se splazi med tem pod neko pretvezo v šotor. Priložnost se ji zdi prava. Hitro zleze na nasprotni strani vun in hiti naprej, kakor hitro jo nesô noge. Da bi je ne opazili, skuša priti v kak gozd, ki bi ji omogočil nadaljni beg. Mulej, njen hudobni brat, prvi zapazi, da se dolgo nekje mudi, in začne sumničiti, da je zbežala. „Kje je Hadra?“ vpraša in se ozira naokoli. „Stavim kaj, da nam je ta srna ušla.“

S temi besedami zagrabi svojo puško in hiti ven na plan. Od tu se ozre daleč

na okoli po planjavi. Nikjer ni kakega sledu o nji. Pravkar hoče iti Mulej v šotor nazaj, kar zapazi na koncu malega gozdiča vitko postavo Hadre, ki teče v polnem teku proti Benijubu. Takoj sproži svojo puško in v istem hipu je pri njem Marabut, njegov svak, in trije drugi sorodniki, ki dirjajo za malo ubežnico. Ta se ozre od časa do časa boječe nazaj na svoje preganjavce in vidi, da je daljava, ki jo loči od njih, vedno manjša in manjša. „V imenu Očeta in Sina in svetega Duha“, zakliče v svoji bojazni proti nebu. „Jaz sem tekla kakor preplašena srna,“ pripoveduje pozneje, „in skakala z velikimi skoki črez drn in strn. Ker sem bila bosa, sem večkrat zadela ob kamen in si tako ranila svoje noge, da sem puščala krvav sled za seboj. Ko sem pa molila, mi je bilo kot bi imela v sebi neko nadnaravno moč, ki me je rešila vedno bliže prihajajočega preganjavca.“ Znano je, kako je uren in vstrajen Arabec v teku. Kljub temu se tem petim možem ne posreči doteči Hadro in vidijo, da so premagani od slabotne deklice. Mlajši brat dirja, ker je še mlad, pred drugimi. Besen ves nad tem nekoristnim početjem zagrabi puško. Ko se Hadra ravnokar ozre nazaj, zapazi v svojo bojazen, da je položil njen brat puško k licu in meri nanjo. Toda predno sproži ga že drugi zgrabijo za roke in iztrgajo besnemu mladeniču orožje iz rok. Da bi tako zavratno umoril deklico, ki se

ne more braniti, to se jim zdi vendar pre-nizkotno. Ta dogodek povzroči, da jih Hadra zopet precej prehití in pride v gozdič, kjer izgine svojim preganjavcem izpred oči. »V imenu Očeta in Sina in sv. Duha,“ se zahvaljuje vedno in vedno Bogu. Potem gre kolikor daleč more v goščavo in obstane na pripravnem prostoru ob vznožju griča, ki jo še loči od Benijuba.

Ubogi otrok je tako upehan, da obleži dolgo časa nepremično na tleh, predno more zopet malo dihati. Medtem prehodi čedna druhal vso okolico na vse strani, dokler se ne stori črna noč, ki ji zabrani nadaljno preganjanje. Na svojem povratku jih vede pot tudi mimo grmovja, za katerim leži uboga Hadra vsa v strahu in trepetu. Natančno zasliši v tihi noči besede jeznega brata: »Gorje ji, potepenki; umreti mora, če jo dobim!“

Dolgo, dolgo leži Hadra v travi tiho in mirno kakor bi bila mrtva in se še dihati ne upa. V svojem srcu se pa priporoča iskreno varstvu pravega Boga. Odmev stopinj se je že davno izgubil in tudi glasovi so že izginili v daljavi. Tiho, mrtvo je bilo vse naokoli. Na nebu so migljale zvezdice in gledale skozi drevesa prijazno in ljubeznjivo doli na malo Hadro. Marsikatero dete bi se balo v tej temi! Srčna Arabkinja pa zapusti sedaj hitro svoje skrivališče in gre počasi na grič. Srečno dospe na vrh griča.

Mrzla nočna sapa ji piše v vroča lica in hitrih korakov gre po planoti in na drugi strani griča v dolino. Že je na sredi ne prav velike strmine. Tedaj, čuj! Kaj je to? Neko čudno, zategnjeno lajanje prihaja od zgoraj v nočno tiho, vedno bliže, vedno močnejše. Čuj! ni li to peket konjskih kopit, ki dirjajo hitro naprej? Li niso te svetle pičice, ki se premikajo v temi, žareče oči? Mrzel pot stopi na čelo prestrašeni deklici. Zopet se ji bliža nova grozna nevarnost. Tropa lačnih šakalov¹⁾ je izvohala bližnji plen in jo udrila za njim z groznim tuljenjem.

Še ni bilo dolgo od tega, ko so raztrgali ti volkovi puščave malo deklico iz istega rodu kot je bila Hadra. Uboga Hadra! beži, beži! Že so ti za petami; ali vidiš, kako jim žare oči, ali slišiš, kako puhajo? Dve zverini so že zelo blizu deklice. Naenkrat začuti Hadra smrdljivo sapo za vratom, raskava koža se dotika njenih lic in ostri zobje drže rob njenega krila. „V imenu Očeta in Sina in sv. Duha“, zakriči glasno v noč. V istem trenutku je deklica zopet sama in kleči na svojih kolenih in srce ji trepeče in nekako mrzlično ji začne biti v prsih. Kje so divje zverine? Brez sledu so izginile, pri klicu troedinega Boga so se razpršile kakor po neki nevidni moči na vse strani. Deklica globoko vzdihne, vstane začudeno iz tal in

¹⁾ Neke vrste volkovi.

steče kakor hitro more v dolino, kjer ji svetijo prijazne lučice Benijuba nasproti. Bilo je okolu devete ure zvečer, ko objame uboga deklica svojo gospo in se zgrudi onemogla v njene roke. Kmalu se zopet zave in drugo jutro se prebudi iz sladkega spanja z novimi močmi in se zahvali iskreno Bogu, da jo je tako čudno ohranil pri življenju in jo dovedel nazaj v varno пристanišče gostoljubne hiše.

Mirno in nemoteno preteče leto, ki je sledilo tem dogodkom. Hadra prosi večkrat iskreno milosti sv. krsta, a vselej zaman. Preblizu je svojim rojakom, ki so tako veliki sovražniki kristjanov, zato si ne upajo uslišati njene prošnje. Dovoljenja od svojega ujca, katero zahteva francoski zakon, pa niti misliti ni, da bi je dobila. Mora se torej udati tej žalostni usodi in se tolažiti z upanjem na boljšo prihodnost. Toda vkljub vednim otrokovim iskrenim prošnjam in nujnim priporočilom gospe Rajnavdove pri svojem možu in drugih francoskih uradnikih odlašajo od dne do dne z dovoljenjem te tako zaslužene milosti. Taka je bila tedanja prizanašajoča francoska politika v Alžiru, ki je bila pod pritiskom turške vlade. Kadar postane otrok postavno polnoleten, tako se je glasil tedanji zakon, tedaj naj stori, kar hoče. S tem je bilo dekličino hrepenenje in njegovo izpolnenje odloženo v daljno prihodnost.

Ubogi otrok se vselej zjoka, kadar vidi druge deklice v cerkvi, kako pristopajo k mizi Gospodovi! Ah, zakaj jim ne more slediti? Nekega dne pa ne more več prenesti te žalosti. Toliko časa počaka, da odidejo vsi iz cerkve, potem stopi h kropilnemu kamnu, se oblije z vodo in reče: „Hadra, krstim te v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.“ Vsa vesela hiti domov in pove vriskaje, da je vendar krščena. Ko silijo z nadaljnimi vprašanji vanjo, jim prizna v svoji otročji priprostosti, kako se je krstila. „Ako me nočejo ljudje krstiti,“ tako meni, „me bo Bog sam krstil.“

Gospa Rajnavdova, ki se ne upa ravnati proti izrecni volji svojega moža, tolaži Hadro in ji reče, naj prepusti vse previdnosti Božji. On bo že vse prav uravnal.

Medtem spoznava Hadra, ki se polagoma razvija v lepo devico, vedno bolj tolažilne nauke sv. katoliške cerkve. Neko tiho nagnenje v njenem srcu jo dovede do želje, ostati za večno devica. Pač malokatera krščanska devica čuva s tako skrbjo to najnežnejšo cvetko v krščanskem čednostnem vrtu, kot je storila to mlada hčerka prerokova. Njen sicer tako mil pogled se naenkrat spremeni v jeznega, kadarkoli zasliši kako prerobato besedo, ali kadarkoli se ji hoče kdo približati s kako nedostojnostjo.

Nekega dne gre Hadra zopet kakor po navadi po kosilu okolu služinčadi, da poda

vsakemu čašo črne kave. Farak, vratar, ji zašepeče v uho neko ne prav dostojno šalo in jo prime vsiljivo za roko. Tedaj se deklici kar zabliskajo črne oči; nevoljna sune vratarja proč od sebe in mu vrže vrelo pijačo v obraz. Dva cela mesca mora ležati Farak vsled opeklin v postelji, kjer ima dovolj časa premišljevati svoje nespodobno vedenje.

Enaki prizori so se še večkrat ponavljali.

Medtem je nastal po gorah zopet nemir. Le z veliko nevoljo so prenašali ponosni Arabci francosko nadvlado in so se skušali skoraj vsako leto otresti tega neprijetnega jarma. Lakota je sicer nekoliko potlačila njih upornost. A sedaj so se zopet vzdignili proti tujcu in je prišlo do krvavih spopadkov med hrabrimi sinovi prerokovimi in francoskimi vojaki. Skoraj vsak dan so prišle v sicer mirni Benijub čete francoskih pešcev in se ostavile tu za nekaj časa.

Veliko veselje je zavladalo v Rajnavdovi hiši, ko pride gospodarjev nečak Alojzij k svojemu stricu za nekaj časa; bil je častnik francoskega polka, lepa prikazen: sedel je visoko na konju, oblečen v rdečkasto-beli dvojni plašč, ki je pokrival bogato vezano vojno suknjo, širok pas, za katerim so bila ostrá bodala in samokresi, in lepe, z zlatom preprežene rdeče hlače, in krasna kožuho-vina kot sedlo je gledala na konju izpod njega. Alojzij jim pove, da so premagali puntarske Arabce v večih spopadkih in da

so nekateri rodovi zapustili svoja dosedanja bivališča in šli više v gore. In ko bolj natančno poprašujejo, zvedô, da tudi v vasi, kjer sta stanovala Hadrov ujec in brat, ni nikogar in da je šel marabut v svoje prejšnje prebivališče v gore.

To je bila dobra vest; naznanjala je Hadri, da je rešena nadaljnega preganjanja svojih sorodnikov in da sedaj lahko izpolni svoje tako vroče hrepenenje po sv. krstu. In res, francoska vlada da slednjič vendar svoje dovoljenje in Hadra se vzradosti nad vse, ko ji prinese gospa Rajnavdova to novico. Krstili naj bi jo kolikor mogoče slovesno prihodnjo veliko noč. Hadra je presrečna in komaj čaka tako zaželenega dne. Ubogi otrok! niti sanja se mu ne, da ga čaka še dolga, huda preizkušnja, predno pride do svojega cilja.

4. Drugič odpeljana.

Bilo je prve dni velikega tedna, ko gre Hadra v jutro k vodnjaku, da natoči vode. Pravkar zadene vrč na svoje rame in hoče oditi, kar stopi nenadoma prednjo njen brat Mulej. V roki nosi grčavo palico, ki spremlja povsod ondotne Arabce. Hadra postavi vrč poleg sebe in gleda v svojega preganjavca.

„Hadra,“ jo nagovori jezno mladi Arabec, „zakaj si pri krščanskih psih? Zakaj se ne vrneš k svojemu rodu?“

„Ker ljubim svojo gospodinjo in hočem postati kristjana kakor je ona.“

„Neumnica! to se ti nikdar ne posreči. To pot mi ne uidiš. Pri tej priči greš z menoj v šotore, da ješ z nami kuskus.“¹⁾

„Ne, nikdar ne; raje ostanem tu pri svoji gospe in jem s francozi juho.“ Kdor je namreč pri Arabcih kuskus, ta naznanja s tem, da hoče ostati zvest arabskim šegam, kdor pa je juho, ta naznanja s tem, da je tujec.

„Ha, ti se mi upaš kaj takega reči!“ zakriči zaradi tega Arabec jezo.

„Da, Mulej,“ odvrne Hadra trdno, „jaz bom jedla juho in tudi svinjino.“

To je razburjenemu mladeniču preveč. Pravemu Turku je najbolj gnjusna jed svinjsko meso, in kdor je je, ta osramoti s tem eno najsvetejših prerokovih pravil. Muleju se napne žila na čelu, stopi za korak bliže in udari z gorjačo z vso silo svojo sestro po glavi. Hadra zakriči, da pretrese mladeniču mozeg, in se zgrudi nezavestna na tla. Kri ji teče kar curkoma iz rane na čelu in ji moči smrtnobledo obličje. Hitro vrže Arabec svoj plašč na nezavestno deklico in hiti ž njo v bližnji gozd. Tu stoji privezana na divjo oljko raka, oni slavni tekač, in tolče s kopitom po zemlji. Mulej ga zasede, položi svoje breme počez predse na sedlo, odveže konja in zdirja po dolini.

¹⁾ Narodna jed Arabcev, obstoječa iz riža in koštrunovine.

V tem trenutku stopi gospa Rajnavdova, ki jo prižene nek neznan strah, na zgornji pomoli svoje hiše in pogleda proti vodnjaku, da vidi, zakaj ni Hadre tako dolgo nazaj. Pogled na bežečega jezdeca in na zavitek, ki ga ime pred seboj, razjasni gospe takoj vso stvar. Vsa prestrašena hiti nazaj v svoje sobe in spravi vso hišo pokonci. K sreči je še pri njih Alojzij Rajnavd.

„Ha, predrznež,“ skoči ta jezno pokonci, „jaz ti že navijem uro, da se ti ne bo več zahotelo po takem plenu!“ Takoj skliče svoje vojake skupaj in hiti ž njimi za roparjem. Ta je bil med tem že precej pred njimi s svojo krasno kobilico. Vendar se posreči vojakom, ki imajo tudi jako izvrstne konje in jih gonijo kolikor morejo, da so vedno bliže in bliže njemu. Alojzij zamore že dobro razločiti oropano deklico, ki ji vihrajo v zraku njeni dolgi, črni lasi. Od časa do časa se ozre Arabec nazaj, da vidi, kje so njegovi preganjavci.

Vojaki prihajajo vedno bliže in bliže, in že jim da Alojzij svest si zmage znamenje, naj obkolijo v krogu roparja, da mu onemogočijo vsakoršen ubeg. Mulej dobro ve, da ne bo nihče nanj streljal; s tem bi namreč vsakdo lahko zadel tudi deklico, ki mu jo hočejo odvzeti. Naredi si jasen načrt, kako hoče tem sovražnim francozom še eno zagosti. Pusti jim, da pridejo toliko blizu njega, da zamore slišati njihove ne baš pre-

ljubeznive kletvice in njihovo pretenje sveste si zmage. Potem se obrne s posmehom proti njim in jim zakliče: „Na svidenje, sinovi satanovi!“ Takoj nato začuti Hadra, ki se prebudi iz svoje nezavesti in sledi s trepetom vsem dogodkom, da se nagne njen brat daleč čreznjo in zasliši nek čuden trikraten pisk. In zgodilo se je, kot bi prešinila električna iskra lepo žival. Nenadoma švigne pokonci, stegne svoj vitki vrat, zaprha z nosnicami in zdirja kot blisk preganjavcem izpred oči. Ne ozira se ne na grmovje, ali na potok, ne na peščene griče; zdi se, kot bi se ne dotikala tal, Mulej pa pošilja vojakom venomer prijazne pozdrave in gladi vihrajočo grivo.

Jezno in začudeno zrejo vojaki za roparjem. Pač spodbodejo svoje konje in ti dirjajo kolikor morejo za ubežnikom, toda prostor med njimi in med roparjem je vedno večji in večji. S takim tekačem ni mogoče nikake tekme in preganjavci kmalu odjenjajo in gledajo vsi začudeni za tako krasnim konjem, dokler jim izgine v daljavi.

„Peklenski konj,“ godrnja Alojzij in si viha jezno svoje brke.

„Alah je velik,“ zakliče arabski vojak, „še celo prerokova kobila bi ne dohitela tega zlomka.“

To je bila žalostna tolažba. Da bi še dalje preganjali Arabca, na to še misliti niso upali in hočeš nočeš morajo se vrniti praznih

rok v Benijub. Alojzij je slabe volje, gospa Rajnavdova in stara Suzana pa točita bridke solze za svojo ljubljeno varovanko.

„Da bi bila Hadra saj krščena!“ reče gospa. „Bog varuj ubogo dete!“

5. Marabutova ujetnica.

Dekleta iz kraja Adšar v Tesalinskem pogorju so hodila vsako jutro po solnčnem vzhodu v bližnjo grapo po vodo. Kristalno čisti studenček je tekel izpod skale, dekleta so pa polnila druga za drugo svoje prstene vrče in jih postavljala na kamenje, same so se pa ogledavale v bistri vodi, si močile svoje lase, jih ravnale v lepe kite in jih odličile z lepimi cvetlicami od travnika.

Tudi Hadra je bila med njimi. Toda ni se mnogo menila ž njimi. Njeno obličje je bilo žalostno, otožno.

„Zakaj je Hadra vedno tako žalostna in resna kakor golob, ki so mu pristigli peroti?“ vpraša mala, in vedno vesela Lala. „Okinčajmo jo z belimi dišečimi cvetlicami, da bo taka, kakoršne smo mi.“

Vsa dekleta so ljubile mirno Hadro; dasi se ni udeleževala njihovih iger in ni prepevala ž njimi, je bila vendar prijazna z vsemi in jim postregla vselej, kadar so jo česa prosile. Zato sprejmejo vse Lalin predlog in tekmovali začnô trgati male ročice

krasne bele cvetlice, da naredo iz njih venec za Hadro. Ta pa noče vzeti venca in jim reče:

„Le veseli venčajo svoje glave s cvetljicami; jaz pa nisem vesela. Moja duša hrepeni po neki drugi cvetlici, ki je lepša kakor vse te cvetke in svetlejša kot sneg na visokih snežnikih. Njen vonj poživlja dušo in njena lepota je neumljiva.“

In deklici se zasvetijo oči z nenavadno svetlobo. Spomni se na „lepo belo Gospo“ in na lilijo vednega devištva, ki jo ji je obljubila. Druga dekleta pa zrô začudeno nanjo. Že večkrat je povedala Hadra te skrivnostne besede, ki si jih ne morejo tolmačiti. In druga drugi šepetajo:

„Mogoče se ji je pa prikazal Alah, dobrotljivi, mogočni?“

Hadra pa ohrani svojo skrivnost v svojem srcu. Le v tihih samotnih urah more pogledati zlat križec in ga počastiti, ki ga nosi skrivaj na prsih.

Molče vzemô dekleta svoje vrče in gredô nazaj v šotore. In Hadra odgrne ozko usnjeno in z različnimi školjkami odičeno zagrijalo pri šotoru in vstopi noter, kjer stanuje skupno z marabutovimi ženami in svojimi sorodnicami. Močan vonj obdaja ves prostor. Ob straneh leže koci in kože, ki so hkrati stol, miza, postelja in počivalo. Tu sede stare žene in pletejo. Na tleh leži razmotana različna posoda; na kolih vise mehovi, usnjati škafi in podobna posoda, stene

pa so odičene z nojevimi peresi, kožami, kraguljčki in zvončki.

Kolikokrat je poslušala Hadra prve noči, ko ni mogla spati in je veter majal šotor, stokanje velblodov, beketanje ovac, lajanje psov in drugi šum. Počasi se je ubogo dete privadilo svoji trdi neizogibni usodi in si pridobilo s svojim mirnim, tihim in uslužnim obnašanjem naklonjenost večine sorodnikov. Le njen brat Mulej jo je mučil, kjer koli in kadarkoli jo je mogel. Stari marabut pa se ji je prilizoval na vse načine in ji prinesel večkrat razen kinč in lepo blago za oblačila, ker je hotel, da bi bila „cvetka njegovega rodu“ najlepša izmed vseh Adšarjevih hčera. Skopuh je imel svoje namene z deklico in je večkrat preračunal, koliko zlatov in koliko ovac, koz in kobil dobi zanjo, ako jo vzame kak sin njegovega rodu za ženo.

Hadra je pa zaupljivo pričakovala, da jo kmalu reši Bog in „lepa bela Gospa“ iz nebes in ji izpolni njeno najsrčnejšo željo, namreč da bo krščena. Zato moli vsak dan vse molitvice, ki si jih je naučila, in živi v lepih spominih na svojo nekdanjo srečo v Benijubu.

Le eno bitje je bilo v taboru, kateremu je mogla Hadra vse zaupati: to je bil Tip, mali grbasti zamorec, ki ga je kupil marabut kot sužnja in ga privedel seboj, da mu je stregel. Tip je bil pokveka. Na dveh tankih

malih nožicah je čepelo ubogo sključeno telesce in na zraščenih ramenih je bila velikanska glava z izredno velikimi očmi, ki so kar odbijala od sebe človeka, kateri ga je pogledal. Poleg tega je bil pa Tip premeten in jako ročen v marsikaki koristni umetnosti.

Ko je Mulej pripeljal ubogo jokajočo deklico domov, je poklical marabut Tipa k sebi, ga zgrabil za lase, mu nagnil glavo nazaj, da so velike oči kar izstopile iz svojih votljin, ga poščegetal z ostjo svojega bodalca na vratu in mu zapretil.

„Tip, glej to deklico; to boš čuval sedaj in je ne izpustiš izpred oči; če ti uide, te okrajšam za celo glavo. Ali si razumel?“

Od tega časa je pritlikavec sledil Hadri kakor kak psiček za vsako stopinjo; spal je celo po noči pred vhodom v njen šotor in jo je spremljal na vsih izprehodih. V začetku je delal to ubožec iz samega strahu pred strašnim marabutom. Ker je pa Hadra ravnala ž njim, ki so ga vsi zaničevali in grdo ž njim ravnali, polna ljubezni in krotkosti, mu je postal njegov posel od dne do dne ljubši in prijetnejši. Mili pogled tihega dekletca mu je legel na srce kakor solnčni žarek in je vzgojil tu polagoma ginljivo udanost in spoštovanje. Tip bi umrl za svojo prijazno, lepo gospodinjo. In ta zvesta udanost je še zrastla, ko mu je Hadra zaupala svoje trpljenje in nade, ki jih je gojila. Zbrala

sta si prostorček, kjer sta se pogovarjala večkrat po cele ure. Bil je to nek mali gozdič visoko zgoraj na hribu. Od tu je bil krasen razgled na divjo gorsko pokrajino daleč tja na široko planjavo v dolini. Tam zadaj so najbrže bila lepa, velika francoska mesta, o katerih ji je pravila nekdanja gospa Rajnavdova in po katerih se je Hadra tako hrepeneče ozirala. O da bi imela orlove peruti, ki leta prosto in ponosno črez hribe in doline! Tu zgoraj pripoveduje Hadra svojemu spremljevalcu, ki jo verno in kar z odprtimi usti posluša, kako je bila srečna v Benijubu; pove mu o religiji pravega Boga, o betlehenskemu detetu in o „lepi beli gospe“ tam zgoraj v svetih nebesih. Bilo ji je resnično v pravo radost in zadovoljnost, da je imela vsaj enega, kateremu je mogla zaupati tako varno in skrbno čuvan zaklad svojega spomina.

Ko se je mogla Hadra na Tipa že popolnoma zanesti, mu zaupa tudi svoj načrt, ki ga nosi v svojem srcu že cele dneve in noči, namreč, da bi zopet ušla in prišla, naj velja kar hoče, do svojega smotra, do sv. krsta, po katerem tako hrepeni. Seveda se more in mora to zgoditi le s sodelovanjem obeh; no in Tip se tudi ni branil tega, saj mu je Hadra tako živo in lepo naslikala zlato prostost in boljšo bodočnost in pred vsem nado, da ostane pri njej za vedno. Toda kako naj izvršita svoj načrt? to je bilo težko vprašanje,

ki sta ga reševala oba zadnje tedne dan na dan v svojem najljubšem gozdičku.

Istodobno se je pa izvršil v marabutovem šotoru nek drug načrt, ki naj bi Hadrinovega za vedno uničil. Deklica je namreč medtem postala stara 13 let, v kateri dōbi so arabske deklice večinoma že omožene. Že večkrat so se oglasili pri marabutu mladeniči, ki so pri starcu snubili to „cvetko njegovega rodu“; arabska deklica si namreč ne izbere sama ženina ampak kdor več obljubi zanj, tisti jo dobi. Toda vse svote, ki so obljubljali mladeniči skopuhu in lakomniku, so se zdele marabutu prenizke. Pa prišel je vendar nekoga dne mož, ki je veliko več obljubil za deklico, nego je marabut pričakoval; bil je bogati kadi rodu Adšarjevega samega, star že petdeset let, ki je imel že tri žene. Hitro narede pogodbo in jo podpišejo pred glavnim sodnikom.

„Jaz moram še danes odpotovati,“ reče kadi, ko se vračajo od sodnika, „in se vrnem čez štiri dni; potem bo poroka. „Cvetko svojega rodu“ pa pripelji še danes v moj šotor, da se privadi novemu stanu, ko se vrnem.“

Takoj ukaže marabut Naki, eni svojih ženâ, naj pelje deklico takoj ko se vrne v kadijev šotor in naj ji šele tedaj pove, kaj se je zgodilo ž njo, ko bosta v šotoru. To se je zgodilo še isti večer. Brez kake zle slutnje gre Hadra z Nako, ker misli, da je

to kak navaden obisk. Ko se pa vsedeta v kadijevem šotoru k običajni kavi začnô naenkrat vse žene ploskati z rokami in kričati:

„Alah je dober; povzdignil je ubogo Hadro in jo dal bogatemu in hrabremu kadiju za ženo.“

In vse žene jo obstopijo in ji začnô častitati. Hadra pa postane naenkrat bleda ko smrt, ustnice ji trepečejo in oči ji zrejo odrevenelo tja v svet. Nato skoči po koncu in hoče ubežati. Toda stare čarovnice jo zgrabijo za roke in jo hočejo s sladkimi besedami in z laskanjem pomiriti. V Hadri se pa zbudi za trenutek zopet vsa njena silna, strastna narava. Oči se ji bliskajo, z rokami začne biti okoli sebe in praskati in s silo se hoče izviti ženam, da uide svoji usodi. Toda zaman. Žene jo drže za roke kot verige, jo zvežejo, jo vedejo v ozko temnico in jo zaprô sem noter. Tu naj se ukroti „divja mačica“.

Ubogo dete! Skoraj je preveč za njeno malo srčice ta grozen, nepričakovan obrat. Počilo ji bo. Krčevito lomi zvezane roke in joka in jadikuje, da bi se je moral kamen usmiliti. Le polagoma se nekoliko pomiri in začne premišljati svoj položaj. Šele čez štiri dni se vrne kadi, so rekle njegove žene. To je dolgo časa, še pride lahko rešitev od kje in mora priti. Ne, ne, „lepa bela Gospa“, ki jo tako ljubi in kateri je posvetila svoje devištvo, ta ne zapusti svojega revnega, zapuščenega otroka.

Hadra začne moliti glasno in tako iskreno, kakor še nikoli ne. In že je slišalo uho njen klic na pomoč in približal se je rešitelj.

6. Rešena.

Tipu se je že dozdevalo, kaj se bo zgodilo. Ko se vrne Naka brez deklice domov, se splazi pritlikavec k ženskemu šotoru in sliši, kaj pove starka drugim ženam. Toda kje je Hadra zaprta? To mora na vsak način dognati.

„Gospa,“ reče žalostno Tip Naki, „jaz sem lačen, zelo lačen.“

Starka mu da dobrohotno velik kos kruha, pravkar spečenega. Tip ga prelomi, razdeli eno polovico na manjše koščke, jih skrije pod svojo obleko in gre kakor na izprehod proti kadijevega stanovanju, ki je okoli in okoli zagrajeno z visoko ograjo. Vrata na dvorišče so zaklenjena. Zato spleza Tip na drevo, katerega veje segajo daleč tja na dvorišče. Komaj je pa na drevesu, že prihite dolgodlaki arabski psi od vseh strani in začnô lajati in režati nanj. Zviti zamorec je to pričakoval in je dobro vedel, da so raditega tako divji, ker so napol izstradani; zato jim začne metati košček za koščkom na dvorišče in pasje mrcine jih požrô kot bi trenil družega za drugim. Psi nehajo lajati in zrejô sedaj z odprtimi gobci na drevo.

Tip jim vrže še vsakemu en košček in zakliče pri tem vselej „ruka“; nato se spusti počasi na dvorišče. Psi ga obkolijo in se mu začnô prilizovati. On jim pa meče še vedno koščke in kliče „ruka“ ter se bliža bolj in bolj stanovanju. Kar zasliši nek otožen glas in obstane. Glas prihaja iz temnice ne daleč od drevesa, raz katero je splezal doli. Tip se približa kraju in srce mu veselo poskoči v prsih, ko začuje jasno Hadrin glas, ki sedi tu notri kot ujetnica in moli na glas. Tip ve dosti za sedaj. Previdno se napoti isto pot nazaj; nihče ga ne zapazi. Ko pride domov, se začne skrivaj pripravljati za beg. V vrečico dene nekaj pesti dateljnov¹⁾ in drugega suhega sadja, skrije vse v svojo najboljšo obleko in čaka noči. Priložnost za beg je sedaj največja. Marabut je spremil kadija do bližnje vasi in ga ne bo kmalu nazaj. Mulej in drugi možaki so odjezdili včeraj na svojih konjih k neki slavnosti v gore. Doma pa so bile same ženske in njihovi stari čuvaj.

* * *

Na dolino Adšar je legla črna noč. V taboru je vse tiho in mirno. Zgoraj na nebu se pode oblaki in le od časa do časa posveti polna luna na nočno pokrajino s svojo srebrno svetlobo. Sedaj pograbi Tip svoj

¹⁾ Sad nekega drevesa, ki raste na Jutrovem.

zavojček, zleze iz svojega kota v šotoru na prosto in se splazi previdno, da bi ne zbudil psov, proti kadijevemu domu. Brez šuma spleza na drevo. Mesec sveti pravkar na dvorišče in Tip vidi, kako leže psi raztreseno na tleh in delajo kot bi spali. Pritlikavec zakliče tiho „ruka“. Takoj stegnejo nekatere živali svoje glave pokonci in gledajo, odkod prihaja ta klic. „Ruka!“ zakliče deček zopet raz drevo in sedaj glasneje. Z napol zadušenim lajanjem se začnô bližati sprednji psi. Tip jim vrže košček kruha, ki ga hitro požrô. Takoj priskačejo še drugi psi. Očividno so spoznali sedaj svojega dobrotnika od prejšnjega večera. Tip ponovi svojo večerajšnjo iznajdbo in doseže isti uspeh. Srečno pride do temnice in psi ga prijazno spremljajo. Nalahno potrka na vrata; notri se začuje tih klic, ki mu razodeva, da Hadra bdi. Tip položi svoja usta na neko špranjo v vratih in zašepeta:

„Hadra, Hadra!“

Takoj je ta pri vratih in mu odgovori s tresočim glasom in vsa izven sebe od veselja: „Tip, ali si ti tukaj?“

„Da, gospa; toda tiho bodite, tiho!“

Tip odpre vrata s tem, da odpahne zapah, ki je napravljen zunaj vrat in skoči noter. Hadra se oklene rešitelja z obema rokama okolu vratu in zašepeta:

„Moj ljubi, zvesti Tip, jaz sem vedela, da me ne zapustiš. Kaj je pa to?“ vpraša

boječe, ko začuje glasno praskanje in cvilenje pred vrati.

„Psi so, nič družega,“ odvrne pritlikavec. „Postavi se zadaj za menoj in pusti, da jaz vse izvršim.“

Zviti samorec je imel zopet en prebrisan načrt v svoji glavi. Polagoma odpre vrata, zvabi pse po vrsti v temnico in jim vrže vse koščke kruha kar jih ima pri sebi, v najzadnejši kot. Ko so vsi notri in se tepejo za kruh, se splazi Tip hitro ven in potegne deklico za seboj ter zapahne vrata. Psi so na varnem.

„Sedaj pa le hitro!“ reče Tip, ki ne more, da se ne bi tiho smejal svoji pretkanosti, katera se mu je tako posrečila! V prihodnjem trenutku je pri drevesu, spleza nanj urno kot opica in potegne za seboj Hadro s svojim pasom. Kmalu sta zunaj ograje in se posvetujeta nekaj časa.

„Bežati morava, bežati,“ zažepne Hadra, „daleč proč od tu!“

„Toda kam?“ vpraša Tip.

„Jaz vem kam, le pojdi za menoj!“

In deklica, ki je dobila s to veselo nado na najbližjo rešitev neko čudno moč, zagrabí pritlikavca za roko in hiti ž njim po soteski na nek hribček, na katerem je bil obema dobro znani gozdiček. Skoraj brez sape dospeta na vrh. Polna luna razsvetljuje ravno vso pokrajino, ki leži pod njima. Mnogokrat je opazila Hadra neko globel, ki se je

vlekla skoz celo gorovje in se je iztekala najbrže v dolino Sig.

„To je tista pot, po kateri bom enkrat bežala,“ si je večkrat mislila. In sedaj je tu ta srečen trenutek. Hadra se spomni na prvi beg in na čudežno varstvo, ki ga ji je dal Bog tedaj. Zakaj ne bi še danes pomagal? In ko poklekne za nekaj trenutkov in zmoli vroče kratko molitvico k Bogu za pomoč, začneta iti oba doli po klancu. Pot je jako težavna. Večkrat padeta in si krvavo opraskata obraz in roke. Toda vedno se vzdigne deklica prva in vzdigne še ubozega obupajočega Tipa. Dolga senca dreves in skal je videti grozna v noči, iz prepadov prihajajo nenavadni glasovi in begunca morata plezati čez skale in bolvani. Toda le naprej, le naprej! si kličeta tiho drug drugemu. In bilo je kot bi ju vodila nevidna roka angeljska. Slednjič dospeta v temno grapo. Le tiho žuborenje gorskega potočka jima kaže pot. S trudom, toda brez prestanka gresta naprej, naprej v vablivo prostost; to je edina misel, ki jima napolnjuje srce!

Begunca nista vedela, kako dolgo sta že hodila, toda svitanje na nočnem nebu jima že naznanja bližajoče se jutro. Polagoma začneta razločevati posamezne skale in prvi žarek jutranje zarje jima zasveti v obraz. Svita se vedno niže in niže v grapi. Otroka postajata srčnejša. Vstavita se in se vsedeta na kamen ob tiho žuborečem po-

točku. Tip vzame iz svojega zavojčka nekaj dateljev in jih pomoli Hadri deloma, deloma jih pa jè sam. In jesta in pijeta iz potočka in ne izpregovorita besede; preveč sta utrujena. Toda ogenj, ki žari iz črnih dekličinih oči, kaže, da še nista izgubila poguma.

Ko se nekoliko odpočijeta, skoči Hadra pokonci in vzdigne trudnega pritlikavca ter mu zakliče: „Pogum, Tip, kmalu sva pri cilju!“

Jarek se začne razširjati in postaja vedno svetlejši. Le kak gost grm ovira od časa do časa razgled. Ko dospeta oba na konec grape, zakričita oba hkrati vsa prestrašena in se zgrudita trepetajoč na kolena. Kaj pa je? Pot napravlja tu mal ovinek. Prav pri vhodu v grapo, komaj dvajset korakov oddaljeno od otrok, leži na mogočni skali mirno rumenkasto-rjav lev.

„Izgubljena sva,“ zajeclja pritlikavec, ki trepeče po vseh udih in zre topo v nepričakovano prikazen. Toda lev se ne gane in ne izda niti s kretnjami niti z očmi kaj pretečega. Leno leži na svojih mogočnih nogah, svojo kodrasto glavo pokonci in zre na begunca, ki sta ga nase opozorila s svojim krikom; vidno je iznenaden. Od časa do časa zmaje s svojim dolgim repom. Skoraj gotovo je kralj puščave prav dobro južinal; med prednjima nogama ima še lobanjo neke velike živali in okoli njega na levi in na desni leže kosti in kosi kože. Večkrat odpre

svoje strašno krvavo žrelo in bliskoma liže jezik dolge kocine na bradi. Otroka obide grozna zona. Strah jima je ohromil vse ude in nič več ne mislita na beg. Kar se vzdigne lev. Otroka, vsa prestrašena, padeta drug drugemu okolu vratu, kot bi hotela drug drugiega varovati. Mogočna žival pa razstegne svoje lene ude, se ozre še enkrat na prestrašena begunca, se obrne in gre počasi v gozd, kjer kmalu izgine. Bilo je, kot bi jima hotela reči:

„Če sem vama na poti, pa grem.“

Težak kamen se odvali obema od srca in Hadra hitro zmoli kratko molitvico k Bogu v zahvalo. Toda v prihodnjem trenutku se prestrašita z nova še bolj nego prvič. Na uho jima zadoni votlo bobnenje, kot bi prihajalo iz zemlje: najprvo močni, dolgi glasovi, potem nekaj kratkih krikov kot bi se oglasili duhovi in potem dolgo zategnjeno bobnenje kot grmenje daljne nevihte. Bilo je, kakor da bi trepetale skale in bi odrevenela vsa narava. To je levov glas. Ali se li poslavlja, ali naznanja, da prihaja z nova. Vsa prestrašena čakata Tip in Hadra dolgo časa kaj bo. Potem pa zbežita kakor plahi srni ter hitita naprej kar ju morejo nesti noge. Strah jima prežene vso utrujenost. Solnce je že visoko na nebu; tiči letajo po drevesih in zrejo začudeni na begunca; opice sede na vejah in se jima pačijo; ona dva pa ne slišita ničesar in ne vidita ničesar; le eno vprašanje ju

vznemirja: Kdaj dospeta na veliko široko planjavo, ki se jima je zdela raz hrib tako blizu? Uboga otroka, bežati morata še cele ure in solnce stoji že v cenitu,¹⁾ ko dospeta na krasno Siško planjavo, čez katero vodi pot iz Orana. Vesela vsklikne Hadra in pade na kolena ter stegne svoje ročice, kot bi hotela pozdraviti tako zaželjeno pokrajino.

Še nekaj korakov in begunca sta na peščeni, ravni okrajni cesti, ki se razteza na obe strani daleč tja v daljavo in je obraščena z drevesi. Na katero stran naj gresta? Ne vesta kam. Le nekaj vesta. Solnce grozno pripeka, noge so krvave in dosmrtna utrujenost ju sili k počitku. Ne daleč od ceste v stran leži mal gozdiček. Tja se napotita in ko se nekoliko okrepčata, se vležeta v senco dreves in sladko zaspita.

Begunca spita kake dve ali tri ure, kar se nenadoma prebudi Hadra. Zdi se ji, kot bi čula v bližini nek nenavaden, a vender tako znan glas. Pazno posluša. Sedaj se ne moti, trompetin glas doni jasno iz ne velike daljave. Kako vesela je poslušala svoje dni v Benijubu te glasove! Francozi so blizu. Vesela pokliče še Tipa in hiti ž njim iz gozdička, da vidi, odkod prihajajo Francozi. Kako ji bije srce, ko zagleda na cesti jezdece! In kdo je oni vitki vojak sredi med njimi? Ga li ne pozna Hadra? Da, on je

¹⁾ Najvišje stanje solnca, t. j. opoldne.

Alojzij Rajnavd nečak njene zveste krušne mamice, kateri jo je hotel nekdam rešiti, seve zaman.

O kako čudežno ga je privedel Bog ravno ob tej uri po tej poti! Častnik se prestraši, ko zagleda ubogo deklico, o kateri so že vsi mislili, da je za vedno izgubljena. A hkrati se močno razveseli, ko vidi Hadro, da je rešena. Takoj ukaže dati oba utrujena ubežnika na voz in ju pelje še isti večer v Oran.

7. Na cilju.

Nekaj dni preteče po tem dogodku. Žarki jutranjega solnca odsevajo v oknih lepe, velike, sredi krasnih vrtov ležeče hiše. Nekaj žarkov se prikrade celo skozi snežnobela zagrinjala v prijazno zračno sobico in posvetijo na posteljico, kjer leži bleda glavica, obdana od gostih črnih kodrov. Hadra je. Alojzij Rajnavd je peljal beguna takoj, ko je došel v Oran, v samostanček in sirotišnico sester, kjer ju sprejmô z veliko ljubeznijo. In ubogo dete, ki je vstrajalo tako dolgo kljub izredni moči svojega značaja, se zgrudi kot vela cvetica skupaj. Huda mrzlica jo vso onemore in dolgo visi med življenjem in smrtjo. Neutolažljivo, kot kak zvesti psiček čepi Tip ob koncu postelje in noče na noben način zapustiti svojega prostora. Le Janezu, velikemu vrtnarju v samo-

stanu in njegovemu rojaku, se posreči spraviti fanta od dekličine postelje in ga nekoliko potolažiti.

V svojih mrzličnih sanjah preživi Hadra vse grozne dogodke zadnjega časa še enkrat in vedno in vedno ponavlja svojo najsrčnejšo željo, ki ji prešinja vso njeno dušo: „Jaz hočem biti kristjana, jaz se dam krstiti.“

Dobre sestre, ki so zvedele njeno ginljivo povest, se ne morejo zdržati solz. Komaj pride bolno dete k zavesti, že se oglasi njena prva in edina prošnja, naj jo krste. In te milosti, za katero se je Hadra tako dolgo in junaško borila, ji sedaj nočejo več zadržavati. Povest arabske deklice se je raznesla po celém mestu in prevzvišeni škof sam jo hoče osebno krstiti. Kdo more pač opisati to veliko srečo bogoljubnega otroka, ko napoči jutro, katerega je tako željno pričakovala! Oči se svetijo deklici polne nebeškega veselja, ko ji lije voda po njenem čistem čelu in ko govori škof ginljivo in s tresočim glasom besede:

„Hadra, Marija, jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in sv. Duha!“

Zdi se, kot bi prinesel ta srečni trenutek tudi zdravje njenemu telesu. Vidno okreva in že čez nekaj tednov gre z drugimi deklicami v šolo. V kratkem času si pridobi tudi tu srca vseh s svojim prijaznim in milim vedenjem in postane kmalu ljubljenska vse hiše. Tip se pa zasmije z vsem

svojim širokim obrazom, kadarkoli sreča svojo gospo na hodniku ali na vrtu, in se mu ta nasmehne ali mu reče kako prijazno besedo. Sam se uči pridno molitve in druge potrebne verske nauke, ki mu jih ubija v glavo Janez z nemalim trdom; tudi on hoče biti krščen in je presenečen, ko mu zatrdi prednica, da sme ostati v lepem novem domu kot vrtnarjev pomagač in pri Hadri. Toda tej je bilo usojeno, da se preseli kmalu v drugo lepše domovanje.

Prestano trpljenje in preveliki napor pri zadnjem begu so popolnoma omajali nežno zdravje deklice in vsadili vanjo kal sušice. Kmalu je jasno vsem, da hiti s hitrimi koraki v smrt. Ne boji se je, saj je od nekdanj njena najsrčnejša želja prav kmalu združiti se z „lepo belo Gospo“ v nebesih.

Pa tudi na zemlji je pripravljena mali spoznavavki še neka sladka tolažba. Praznik „lepe bele Gospe“, brez madeža Spočete se bliža in ta dan sprejme Hadra prvo sv. obhajilo. Z velikim veseljem začuje to srečno vest. Ko pride določeno jutro, leži dete v globoki zbranosti kakor angeljček v snežno-belem oblačilu na svoji postelji, mirtov venček na glavi. Z ginljivo pobožnostjo sprejme deklica sv. Telo Gospodovo. Sestre in sirote pa kleče okolu postelje in jokajo. Ko dokonča Hadra svojo zahvalo, objame tiho, toda z izrazom nebeškega veselja v očeh vse sestre.

„Kaj ti je povedal danes Izveličar?“
vpraša prednica.

„Rekel mi je: Ljubim te in kmalu, kmalu te popeljem v svoja nebesa. On je moj prijatelj“, reče deklica in prekriža svoje roke na prsih, kakor bi hotela zabraniti, da ji ne uide Izveličar iz srca.

Ta dan milosti prinese otroku še drugo veliko veselje: Gospa Rajnavdova, njena krušna mati, jo obišče. Alojzij ji je hitro sporočil, kaj se je zgodilo, in ona pohiti, da pritisne še enkrat svojo ljubljenko na srce.

Le nekaj dni živi še mala spoznavavka, dni trpljenja, pa tudi milosti in lepega zgleda za vso hišo. Z nebeško potrpežljivostjo prenaša dete vse muke svoje bolezni; iz njenih ust ni slišati tožbe; vedno ji leži prijazen smehlaj na ustih in v velikih, milih očeh ji sveti žarek, ki hoče reči: Ne jokajte po meni, jaz sem srečna, nad vse srečna.

In prišlo je po mukapolni noči zadnje jutro njene rešitve. Še enkrat pristopi gospa Rajnavdova k smrtni postelji svojega otroka in zakliče poslavljajoči se polna ljubezni:

„Hadra, moja ljuba Hadra, čuj me, svojo dobro mater! Reci mi z Bogom! Glej, ljubi Bog in ‚lepa bela Gospa‘ prihajata, da te vzameta s seboj. Poljubi križ!“

Obličje umirajoče se nasmehne še enkrat veselo; dekletce začne premikati ustnice, kot bi hotelo nekaj odgovoriti, in poljubi križ. To je njeno zadnje pregibanje; z ustnicami

na križu izdahne svojo čisto, nedolžno dušico, ki pohiti v nebo k svojemu Bogu.

Dosegla je cilj svoj in sedaj biva zgoraj v sladkem objemu svojega Odrešenika, za katerega se je borilo malo a junaško srčice tako hlabro in za katerega je toliko pretrpelo.

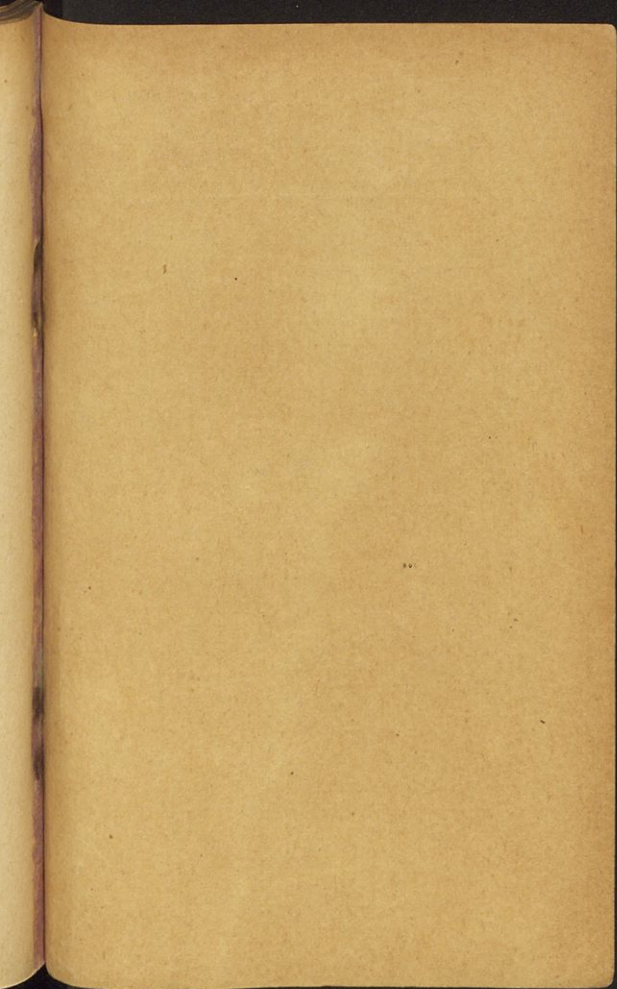
Že v zadnjem trenutku je okusilo veselje nebeško, poteze malega mrliča ne kažejo nobenega znaka o kakem trpljenju, kot izpremenjena in polna veselega miru leži tu; njene napol odprte oči in njena smehljajoča se usta se pa zahvaljajo Bogu.

Na svežem grobu pa leži dan za dnevom dišeč, bel cvetličn šopek; mala črna roka ga polaga s solzami na grob. Na grobnem spomeniku pa stoji zapisano z zlatimi črkami:

„Tu počiva Hadra Marija Benzibenijub.“

„Kdor sprejme takega otroka v mojem imenu, ta sprejme mene.“ (Mat. 18, 5.)

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Zbirka Spillmannovih povesti.

Dosedaj so prišli na svetlo naslednji zvezki:

- I. zv.: **Ljubite svoje sovražnike!** Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji.
II. nat. Cena 40 vin., karton. 60 vin.
- II. zv.: **Maron, krščanski deček z Libanona.** Povest iz časa zadnjega velikega preganjanja po Druzih. Cena 40 vin., karton. 60 vin.
- III. zv.: **Marijina otroka.** Povest iz kavkaških gorâ. Cena 40 vin., karton. 60 vin.
- IV. zv.: **Praški Judek.** Povest. II. natis. Cena 40 vin., karton. 60 vin.
- V. zv.: **Ujetnik morskega roparja.** Povest. Cena 40 vin., karton. 60 vin.
- VI. zv.: **Arumugam, sin indijskega kneza.** Povest. Cena 40 vin., karton. 60 vin.
- VII. zv.: **Sultanovi sužnji.** Carigrajska povest. Cena 60 vin., karton. 80 vin.
- VIII. zv.: **Tri indijanske povesti.** Cena 60 vin., karton. 80 vin.
- IX. zv.: **Kraljičin nečak.** Zgod. povest iz japonskih misijonov. Cena 60, kart. 80 v.
- X. zv.: **Zvesti sin.** Povest za vladu Akbarja Velikega. Cena 40 v, kart. 60 v.
- XI. zv.: **Rdeča in bela vrtnica.** Cena 40 v, kart. 60 v.